

Syyrin Sanomat

2005

Toimittaja Marja-Riitta Perttula

Syyrin Sanomat 2005 käsittelee Pakulan sukuhaaraa, Maria ja Otto Pakulaa sekä heidän lapsiaan.

Yksi Maria ja Otto Pakulan pojista, Jalo Pakula (s. 1890), aloitti oppikoulun Turussa. Hän oli luokkansa parhaita oppilaita Turun suomalaisessa klassillisessa lyseossa, mutta äkillinen sairaus katkaisi hänen elämänsä elokuussa 1907 ennen abiturienttivuoden alkua. Jalo on takarivissä toinen oikealta.

PIRKKO PAKULA

s. 7.10.1923 Liedossa

k. 11.3.2005 Liedossa

MUISTOKIRJOITUS

Hän oli hyvä ihminen. Hän oli maan suola ja yksi heistä, joiden ääntä ei koskaan kuultu. Hän kunnioitti isäänsä ja äitiään. Hän kantoi kapeilla hartioillaan valittamatta elämän raskaat taakat. Hän ei koskaan valittanut, ei pyytänyt lisää, ei ollut katkera mahdollisuuksista, joita ei hänelle suotu.

Hän viljeli maata ja ruokki ihmisiä, tuttuja ja tuntemattomia. Hän hoivasi karjaansa ja huolehti eläinten tarpeista ennen omiaan. Hänen kehonsa kärsi raskaasta työstä, taakkojen painosta ja eläinten painosta. Hän ei valittanut. Vasikan-kokoiset maitotonkat painoivat hänen selkensä kumaraan. Hänen luunsa murtuivat nautojen painosta. Hän ei valittanut. Hänen askeleistaan kului polku talosta navettaan, navetasta taloon, valittamatta, polkua pitkin päivästä toiseen.

Hän oli maan suola, hiljainen ja syvälinen. Hän auttoi tarvitsevaa kyselemättä. Kiitokseen hän vastasi ujosti hymyillen, sanatta.

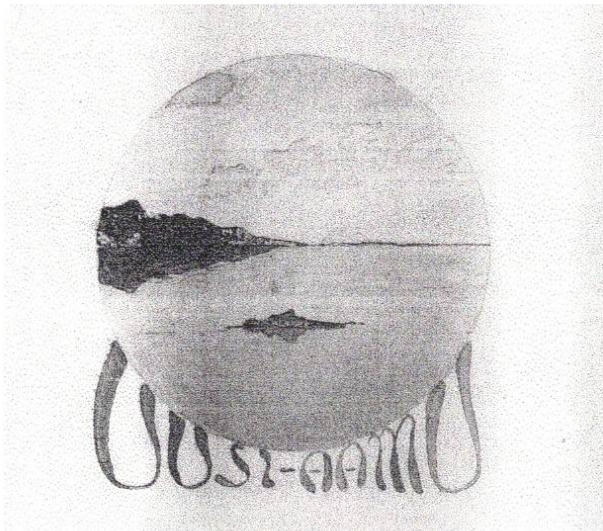
SYYRIN SANOMAT 2005

Syyrin Sanomien teemana on tällä kertaa Pakulan sukuhaara. Otto Pakula on meidän kaikkien tunteman Matilda Ihamuotilan veli. Syyrin Sanomat keskittyy tällä kertaa Otto ja Maria Pakulaan ja heidän lastensa Juhon, Aleksandran, Alman ja Antonin elämänvaiheisiin.

Talonpoikaisessa yhteisössä ihmisen historia on liittynyt kiinteästi talon historiaan, ja yksittäiset haaveet ovat talon tarpeiden rinnalla ehkä saaneet väistyä. Tilan säilyttäminen suvulla on kunnia-asia. Siksi esillä ovat suvun jäsenten elämänvaiheiden lisäksi myös kantatilat. Niiden vaiheista on hajatieta jopa keskiajalta, henkilöhistoriassa lähdetään 1800-luvulta. Taustalla kuljetetaan myös yleisiä historian tapahtumia.

Lähteinä olen käyttänyt Liedon erinomaista historiaa, Tilkasten-Värrin sukukirjaa ja Liedon nuorisoseuran arkistoa. Lea Toivosen nauhoitteista ja Paula Muurisen niistä laatimista referaateista on ollut paljon apua. Myös Pakulan talon arkistosta löytyi paljon tietoa. Paula Muurinen kirjoitti omasta lapsuudenkodistaan Kylä-Uotilasta ja vanhemmistaan. Sirkka Vainio kirjoitti Ruskolta Tuorin talosta, Kaija Kurkelalta sain materiaalia Postin talosta. Lukuisat keskustelut viisaitten suvun jäsenten kanssa ovat avartaneet tietämystä.

Toinen, myös tärkeä teema on suvun nuorten itsestään kirjoittamat esittelyt. Esillä ovat myös ne, jotka ovat tulleet valituiksi luottamustehtäviin joko sukuseuran tai säätiön elimissä.

SYYRILÄISET KOKOONTUIVAT FRIDHEMISSÄ

Kaunis loppukesän sää suosi sukuseuran kokousta Huhkotalossa ja Fridhem-kodissa Raisiossa 4.9.2005. Mukana oli ilahduttavasti myös nuorta aikuista väkeä; kaikkiaan meitä oli nelisenkymmentä.

Mikko Ihamuotilan tervehdyspuhe ja Fridhemin esittely on toisaalla lehdessä. Jukka Kahila johti kokousta totuttuun tapaan, Outi Nieminen merkitsi päätökset muistiin ja säesti tarmokkaasti Varsinaissuomalaisten laulua, jonka sanat kummasti nousivat mieleen säkeistö toisensa perään. Sukuseuran nimenmuutosasia merkittiin tiedoksi.

Keskusteltiin puutteellisista jäsenistön nimi- ja osoitetiedoista. Matti Ihamuotila velvoitti vanhempia ilmoittamaan perillisensä jäseniksi. Myös opiskelemaan lähtevien nuorten osoite saattaa muuttua usein. Säätiön lähettämistä noin sadasta apurahakirjeestä palautuu osoitemuutosten takia kymmenkunta. Kyse on myös rahasta. Esimerkiksi Syyrin Sanomien lähettely edestakaisin ole aivan ilmaista.

Jäsenmaksulipuke tuntuu katoavan kovin helposti, vaikka 10 euroa ei ole kovin paljon. Sukuseura lähettää 135 kirjettä, jäsenmaksun maksaneita vuonna 2005 oli 69. Ilman rahaa toiminta hiipuu, valitettavasti.

Sukuseuran johtokunta vaihtui jonkin verran. Puheenjohtaja Jukka Kahila, varapuheenjohtaja Kyllikki Raatikainen ja sihteeri Matti Äärilä jatkavat, samoin Ulla Vesander johtokunnan jäsenenä. Uusiksi johtokunnan jäseniksi valittiin Riikka Isotalo (rahastonhoitaja), Kaija Kurkela ja Sirkka Vainio. Marja-Riitta Perttula luopuu Syyrin Sanomien toimittajan tehtävästä; johtokunta valitsee seuraajan.

Lounaan ja kokouksen jälkeen siirryttiin Fridhemiin kahville. Tutustuttiin talon lukuisiin esineisiin, jotka kertoivat suvun jäsenten käten taidoista. Marja-Riitta Perttula esitteli tekstiilien historiaa.

Syyrin sukuseura esittää sydämelliset kiitokset Turun Ihamuotiloitten perheelle tilaisuudesta saada vieraila viehättävässä, perinteikkäässä kodissa. Vahvana taustavoimana oli toiminut Eva Ihamuotila, käytännön järjestelyitten päävastuu oli Rosi Ihamuotilalla. Päivämme oli kaiken kaikkiaan täysipainoinen, tunsimme entistä vahvemmin kuuluvamme samaan sukuun.

**MIKKO IHAMUOTILAN
SUKUKOKOUKSESSA RAISIOSSA 4.9.2005
PITÄMÄ PUHE**

Hyvät sukulaiset, ystävät

Elämme menneisyydestä. Näin on sanonut eräs viime vuosisadan vaikuttaja. Näihin kahteen sanaan sisältyy paljon viisautta, näkemyksiä ihmisen historiaan paratiisista tähän päivään.

Onko nyt sitten niin, että olemme ennakkoon määrättyjä kohtaloomme, elämään vain menneisyydestä? Meidän tavallisten ihmisten käytännön vastaus on: emme ole. Olisikin syytä lisätä noihin kahteen sanaan vielä yksi sana – myös.

Elämme myös menneisyydestä. Sieltä voi löytyä paljon sellaista, mikä antaa meille uskoa ja elämänvoimaa tätä päivää ja tulevia päiviä varten. Uskon, että nykyisin varsin lukuisien sukuseurojen synnyttäjänä on ollut tuo usko siihen, että menneillä sukupolvilla on ollut elämäntaitoja ja -tietoja, jotka ovat jääneet meidän aikamme yleisten trendien varjoon ja jotka tietotaidot muuttaen voivat antaa meille nykyihmisillekin voimaa kohdata elämän haasteet.

Tänään kohtaamme paitsi toisemme, myös menneisyyttä, jota edustavat vanhat käsityöt. Ne ovat omiaan herättämään ihastusta ja kunnioitusta. Ne ovat pääasiassa sisareni Evan kaukonäköisesti tallettamia. Ikävä vain, että sisareni ei pääse tänne meidän keskuuteemme korkean ikänsä – lähes 92 vuotta – ja sairauksiensa vuoksi. Hän on kuitenkin vahvasti hengessä mukana. Mainittakoon, että aikoinaan nämä käsityöt tulevat olemaan maankuulun Fredrika Wetterhoff -säätien kokoelmissa. Wetterhoffin edustajat olivat tutustumassa tähän kokoelmaan ja olivat hyvin ihastuneita. – Minä, joka alakoulussa hampaat irvessä väänsin kutimilla tumpua, osaan aivan erityisellä kunnioituksella suhtautua kokoelmaan. Sain yhden tumpun valmiiksi ja senkin ilman peukaloa.

Samalla kun tutustumme kokoelmaan, tutustumme meidän perheellemme hyvin rakkaaseen paikkaan, Fridhemiin. Tämä nimi oli tällä pientilalla jo sinne muuttaessamme v. 1922. Syy Raisioon muuttamiseen oli se, että lääkäri oli tarkastuksen jälkeen sanonut isälleni: - Ei tuommoinen mies kelpaa muuhun kuin romukoppaan. Isä oli silloin raskaassa tehtävässä Nokian kartanon hoitajana ja noin 50-vuotias. Hän päätti työnsä Nokialla.

Mainittakoon, että isäni kuoli 93-vuotiaana henkisesti ja hengellisesti virkeänä. Hänen, kuten äitimmekin, hellänä saattelijana viime matkalle oli kotiuskollinen Eva-siskomme. Heidän työtään jatkoi Eva suorittaen muun ohessa Fridhem-kotimme perusteellisen korjauksen ja vaalien ympäristön kauneusarvoja.

Sota-aikana, siis jo yli 70-vuotiaana, isä joutui toimimaan kaupunkikiinteistämme talonmiehenä ja lämmittäjänä näiden mentyä sotaan. Sitä ennen hän oli raatanut 1930-luvun lamavuodet läpi. – Sodassa olimme myös molemmat pojat, Antti ja minä, ja sodan vaatimissa tehtävissä myös molemmat siskomme, Eva ja Aune.

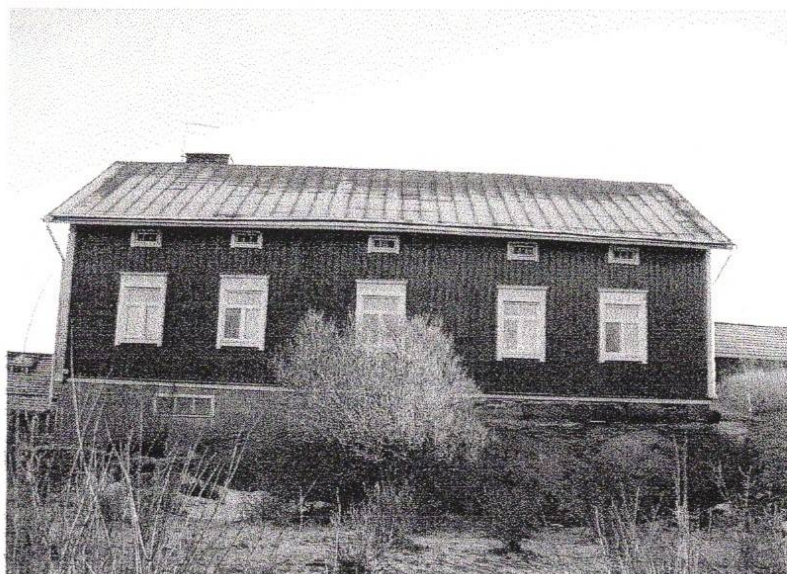
Ei isä siis joutanut romukoppaan, kuten lääkäri oli ennustanut yli neljä vuosikymmentä ennen isän siirtymistä tuonpuoleiseen.

Fridhem oli meille rakas paikka ja on vieläkin. Muistamme pitkät rivistöt isän istuttamia luumu- ja kriikunapuita, kirsikka- ja omenapuita. Ne melkein kaikki paleltuivat talvisodan pakkasissa. Mehiläispesät tarjosivat isän taitavassa hoidossa sota-aikana ja sen jälkeenkin himoittua makeata vieläpä vaihtokauppaankin. Minäkin olin vaihtamassa hunajaa halkoihin.

Muista hyvin vaikuttavana hetken, jolloin siirryimme vuodesta 1925 syksyllä Fridhemistä talveksi kaupunkikotiimme. Isä siunasi Fridhemin ja rukoili sille Korkeimman siunausta.

Kiitän kaikkien läsnäolijoitte puolesta kaikkia niitä, jotka ovat osallistuneet tämän yhdessäolomme järjestämiseen. Aivan erityisesti kiitämme Rosia, Olli Antinpojan puolisoa. Hän on todella esimerkillisellä tavalla sydämestään paneutunut juhlan valmistamiseen.

Siis: tervetuloa muistojen ja nykyisyyden Fridhemiin, rauhan ja hyvän tahdon kotiin.

Marja-Riitta Perttula

PAKULAN TALON HISTORIAA

Lietolaisesta Pokkolan kylästä, jossa sekä Pakulan että Uotilan talot sijaitsevat, on useita mainintoja 1400-luvulta: vuonna 1418 Pokkolan Heikki toimi kiinnemiehenä tilankaupassa, vuonna 1469 Matti Pokkola oli rajariidoissa syynimiehenä ja kolme vuotta myöhemmin käräjillä lautamiehenä, Juho Pokkola tunnetaan syynimiehenä vuosina 1464 ja 1477. Matti Pokkola istui käräjälautakunnassa v. 1606. Pokkolan isäntiä arvostettiin jo tuolloin tasapuolisina lain ja paikallisten olojen tuntijoina.

Pakula ja Uotila sijaitsivat Hämeen Härkätien ja Savijoen välissä, ja vuonna 1540 ne olivat samankokoisia, kylvöala oli 7,5 panna eli vajaat neljä hehtaaria. Kun sadot olivat pieniä, voi vain ihmetellä, miten taloissa selvittiin talven yli, kun verokin oli maksettava viljana – Pokkolan kylähän kuului suomalaisen oikeuden piiriin. Vaikeaa on ollutkin, sillä Pakulan omistajasuku näyttää vaihtuneen usein 1500-luvulla Sipi Markuksenpojan jälkeen, joka mainitaan isäntänä ensimmäisessä maakirjassa 1540.

Veroista kruunulle

Ruotsi-Suomen suurvaltasotien aikana Pakula tuli veronmaksukyvyttömäksi ja joutui kruunulle, ja kruununluontoisena tila pysyi koko Ruotsinvallan ajan. Mitä talonväelle tapahtui, jää arvailun varaan, mutta muista saman aikakauden kohtaloista Liedossa voi päätellä, että isäntä on mahdollisesti otettu armeijaan, minkä jälkeen perhe ei ole jaksanut maksaa veroja ja on kylmästi kruunun toimesta pantu maantielle. Katovuosien ja verorasitusten vuoksi perhe on kerta kaikkiaan voinut kuolla nälkään. Näin kerrotaan tapahtuneen esim. Alhojoen Tupalassa 1697. Toinen tieto Liedosta kertoo, miten aatelinen Ebba Fleming karhusi Huilun kylän Härmän talon leskiemännältä Liisalta maanvuokraa 1682, vaikka tämä eli niin suuressa köyhyydessä, ettei voinut saada elatusta edes lapsilleen. Isäntä Akseli oli vuosikymmentä aikaisemmin sairastunut spitaaliin ja eristetty Seiliin, hänen

Heikki-veljensä vietiin sotamieheksi ja kuoli palveluksessa. Tällaisia kohtaloita oli noina suurvaltasotien vuosisatoina lukemattomia.

Isonvihan aikana 1710-luvulla, jolloin venäläiset miehittivät maan, Pokkolan kylän väki pakeni tarinan mukaan piilopirttiin, Tupilan tupaan. Se on ollut Ahteenmetsässä. Ruotujakolaitoksen aikainen (1694 – 1810) sotamiehen torpan paikka on edelleen tiedossa Pakulan maalla.

Talonpojan asema paranee

1740-luvulla, jolloin pikkuvihakin oli kestetty, alkoi valtio kiinnittää huomiota maatalouden heikkoon tilaan. Metsittyneiden peltojen ja lahonneitten rakennusten korjaamiseksi tilat saivat verovapauksia, tiloja saatiin ryhtyä jakamaan ja torppia perustamaan; sarkajaosta alettiin pyrkiä eroon. Myönteistä kehitystä hidasti luonto: 1700-luvulla oli paljon katovuosia, samoin eläintautiepidemioita.

Kauppasuhteet Turkuun

Lietolaiset ylläpitivät jo keskiajalla vilkkaita kauppasuhteita Turun porvareihin. Hämeentullin tilien (1719 -1721) mukaan Liedosta tehtiin kaikkiaan 433 kaupunkimatkaa niiden kolmen vuoden aikana. Maltaita, kaalia ja nauriita Liedon talonpojat toimittivat turkulaisille reippaasti eniten muihin markkina-alueen pitäjiin verrattuna.

Liedon naiset olivat tavattoman toimeliaita, sillä kotikutoisten kankaiden myynnissä Lieto oli – koko Suomea ajatellen – ensimmäisellä sijalla em. vuosina. Rohdinkangasta, palttinaa ja sarkaa on kudottu mm. Pokkolan Pakulassa, josta tiedetään, että naiset uskoivat kankaitensa myynnin talon miesten huoleksi.

Pakulasta perintötila

Eteenpäin siis mentiin. Sotaisten vuosisatojen jälkeen alkoi rauhallisen rakentamisen kausi: moni lietolainen talo alkaa kulkea perintönä samalla suvulla. Niinpä Jaakko Matinpoika (s.1701) saattoi emäntänsä Stiina Tuomaantytären kanssa ostaa Pakulan tilan kruunulta. Heidän jälkeensä Pakula on pysynyt samalla suvulla tähän päivään asti. Isältä tyttärelle tila on siirtynyt vain vuonna 1953, jolloin Sirkka-Liisa (o.s. Pakula s.1919) puolisonsa Pentti Artturi Saarisen kanssa ryhtyi viljelemään tilaa. 1980-luvun alussa isännnyys siirtyi Matti Juhani (s.1948) ja Aila Anneli Saarille.

Maaseudun väkiluvun kasvaessa ripeästi 1800-luvulla alettiin tilojen yhteyteen perustaa torppia. Pokkolassa oli v.1884 – 1906 neljä torppaa, 1915 enää kaksi. Pakulassa torppia on ollut ainakin yksi, Metsäranta, jonka päärakennus on yhä Hämeentien toisella puolella Pakulaa vastapäätä. Kuka tuli Pakulan torppariksi, on tietämätöntä.

Sirkka Saarinen muistaa, että Pakulan toinen torppa oli Peltola, jonka rakennukset yhä ovat korjattuna samalla paikalla Pakulan lähellä. Torpparisuhde ei liene ollut pitkäaikainen, sillä Peltola rakennettiin Otto Pakulan naimattomalle veljelle Frans Fredrikille (1850 – 1917) Syyriltä siirretyistä hirsistä. Tämä lienee tapahtunut samassa yhteydessä, kun Otto Pakula sai Pakulan isännyyden v. 1871 ja vanhemmat - Matti ja Fredrika Syyri – järjestivät lastensa asioita. Myös Fransia – kuten hänen isäänsä Mattiakin – kutsuttiin vanhoilla päivillään Syyrin taataksi.

Asia voi olla myös niin, että kun Matti Syyrin vaimo Fredrika kuoli 1894, Matti Syyri siirtyi lapsuudenkotinsa Pakulan lähelle legendaariseksi Syyrin taataksi, ja kun hän kuoli v. 1905, Peltolaan tuli hänen naimaton poikansa Frans (k.1917), jota myös Syyrin taataksi kutsuttiin.

Vuonna 1733 rankattiin seurakuntalaiset kirkon penkkijärjestyksessä. Pokkolan Uotilan miehet saivat istua 3. rivillä, naiset 13:nella, Pakulan miehet istuivat kuoripalkin takana 1. rivissä yhdessä pappilan kanssa, naiset rivillä 14.

Mainittakoon toinenkin perimätieto yhteydestä seurakuntaan. Lukusten-pitovelvollisuus kiersi talosta toiseen, ja lukusten yhteydessä tarjottiin kinkeri-väelle päivällinen. Pakulan salin astiakaapissa oli valtavankokoisia jalallisia lasipikareita, joita lapsuudessani käytimme kukkamaljakkona. Pikarit oli hankittu Liedon kirkkoherran C. F. Rambergin (1859 – 1892) tarpeisiin. Hänen lukusten-pitoaan siivittivät lukuisat rommitotit, joiden aineiden hankinnasta kirkkoherra antoi saarnastuolista tarkat ohjeet. Kirkolliseen johtoon säilyivät hyvät ja lämpimät välit.

Lakia on luettu – ja katekismusta

Vaikka vielä 1820 syntynyt Pakulan poika Matti Syyri eli Syyrin taata käytti puumerkkiä, hän ja Pakulan väki on varmaan osannut auttavasti lukea jo 1700-luvulla, kiitos Gezelius-piispojen jo varhain aloittaman ahkeran kinkerinpidon. Pakulan päärakennuksen vintiltä on löytynyt 1700-luvulta oleva lakikirja, jonka omistuskirjoitus kertoo kuuluneen ylioppilas Samuel Litoniukselle 1796. Samalla kansilehdellä ” Jakob Ericson Nautelast, anttilan tolppari” vakuuttaa: ”Tämän Laki kirian Minä olen Läbi lukenu.” Kirjat hankittiin siis moneen kertaan käytettynä, varmaan kuolinhuutokaupoista. Toinen lakikirja on painettu 1822, ja se on omistuskirjoitusten mukaan tullut Pakulan pöydälle vasta vuoden 1859 jälkeen. Yksi viidestä kirjan kierrättäjästä näkyy muuten olleen Reinhold Becker, Turun akatemian historian professori, lehtimies sekä senaatin suomen kielen asiantuntija. Lain tuntemus oli varsin tarpeellista lautamiehen toimessa ja monissa maatilan hoitoon liittyvissä toimissa, kuten isojaon yhteydessä.

Runsaasti Pakulan vintistä on löytynyt myös hengellistä kirjallisuutta. Huomiota kiinnittää varsinkin katekismusten määrä. Ilmeisesti kukin rippikoulun kävijä sai omansa.

Kylätontilta pois

Pokkolan kylän talot sijaitsivat alkuun yhteisellä kylätontilla länsisuomalaiseen tapaan, mutta isojaon jälkeen päärakennuksia alettiin siirtää omien tilusten lähelle. Samalla pieneni tulipalovaara. Puska, yksi kantatiloista, siirtyi Hämeentien varteen ja ryhtyi pitämään kievaria, Uotila jaettiin vuonna 1787 Mäki-Uotilaksi ja Kylä-Uotilaksi eli Mäkiläksi ja Kyläksi. Mäkilän rakennukset siirrettiin puolen kilometrin päähän metsäiselle mäenkumpareelle. Vain Pakula ja Mikola jäivät lopulta samalle tontille. Pakulan isäntäväki Johan Otto ja Maria Pakula ostivat Uotilan vuonna 1903, ja kun heidän vanhimmasta pojastaan Juho Evertistä (1873 - 1954) tuli Pakulan isäntä 1912, nuorempi Anton Herman (1883 - 1959) sai Uotilan, jonka rakennukset siirrettiin Hämeentien yli Kilpijoen puolelle. 1920- ja -30-lukujen taitteessa Juho Pakula osti Mikolan tilan.

Pakula ja Syyri yhteisviljelyssä

1830-luvulta alkaen noin 30 vuotta Pakula lienee ollut yhteisviljelyksessä Kurkelan kylän Syyrin talon kanssa. Pakulan isäntä Matti Jaakonpoika nimittäin kuoli 54-vuotiaana vuonna 1837. Leskeksi jääneen Liisa Heikintyttären (1795 – 1867) apuna oli alkuun poika Matti Pakula (1820 – 1905), joka 1845 meni kotivävyksi Syyrille avioituttuaan Syyrin tyttären Fredrika Jaakontyttären kanssa.

He ovat Syyrin sukuseuran kantavanhemmat. Syyrin taatana myöhemmin tunnettu Matti Syyri otti hoitoonsa sekä Syyrin että Pakulan, kunnes Matin ja Fredrikan poika Johan Otto (1847 – 1911) oli varttunut niin, että hänelle annettiin Pakulan isännöisyys vuonna 1871.

Jatkosodan aikana tehtiin sukulaistalojen kesken jälleen yhteistyötä, nyt Pakulan ja Uotilan välillä. Heti jatkosodan alkaessa Juho Pakulan vävy Viljo Olavi Perttula, tyttären Sirkka-Liisan vastaviihitty puoliso, kaatui 8.8.1941. Vävyistä olisi tullut tilan jatkaja, ja jatkosodanhan piti kestää vain juhannuksesta heinäntekoon. Juho Pakula oli kuitenkin jo 68-vuotias, ja niin hän vuokrasi tilan veljelleen, Kylä-Uotilan isännälle Anton Pakulalle viideksi vuodeksi. Kun Sirkka-Liisa Pakula avioitui Pentti Artturi Saarisen kanssa 1948, voitiin talonpitoa jatkaa.

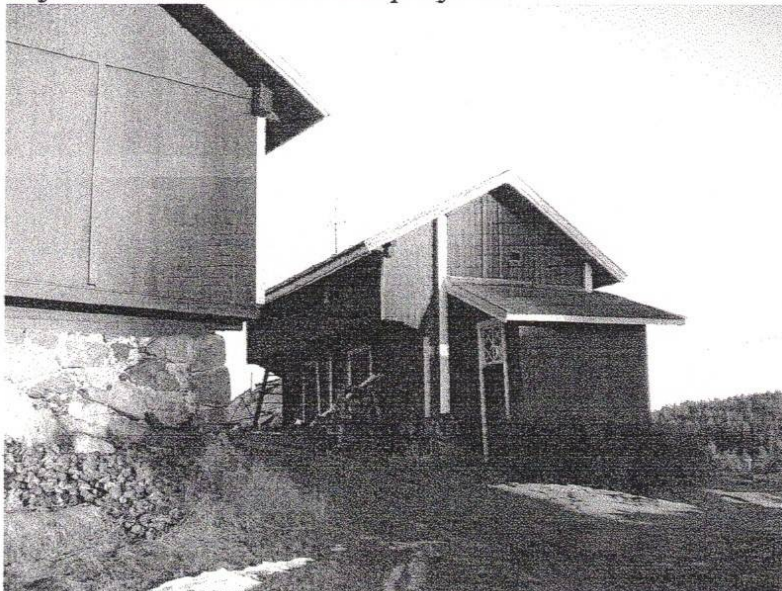
”Antaa mennä vaikka Närpin aitaan saakka”

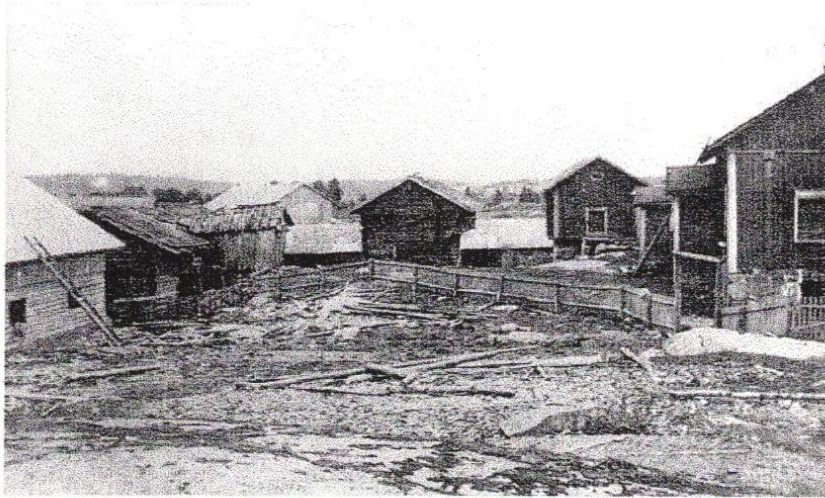
Katovuosien ja tautiepidemioiden lisäksi ihminen sai pelätä vaarallista isäntää: tulta. Liedon historia mainitsee mm., että Pokkolan Olavilta oli v. 1644 riihi palanut kahteen otteeseen. Koko kylä on varmaan ollut vaarassa tuhoutua. 1700-luvun puolivälissä Liedossa raivosivat valtavat metsäpalot kolmeen otteeseen: 1766, 1770 ja 1774. Ne raivosivat useita viikkoja, savulta ei erottanut aurinkoa, ja koko pitäjän väki uurasti sammutustyössä. Tarvasjoella säilyneen perimätiedon mukaan yksi metsäpaloista olisi alkanut Kilpijoesta – siis Pokkolan kylän naapurista – ja riehunut Tarvasjoen perukoille. Mellilän kylässä olisi muuan upiupunut sammutusmies laushtanut: ”Antaa mennä vaikka Närpin aitaan saakka!” Sanoja on tarkoittanut Karinaisten Närpin kylän aita.

Sanomalehden palstoille Pakula on päässyt 11.2.1928:

Liedossa on myrsky rikkonut niinikään rakennusten kattoja sekä tehnyt yhtä ja toista muutakin tuhoa. Kirjeenvaihtajamme ilmoitti illalla, että Yliskulman Pokkolan Pakulan tilan päärakennuksen katosta joutui eilisen vastaisena yönä suuri osa tuulen teille. Myrsky oli niin voimakas, että se olisi repinyt katon todennäköisesti viimeistä peltilevyä myöten, ellei talon miesväki olisi ehtinyt tuhoa torjumaan. Liedon kappalaisen virkatalossa Kilpijoessa teki rajuilma niinikään tuhoa. Myrsky repi mehiläispesät rikki, kiskoi puutarhan puita irti maasta ja särki pari ikkunaa. Myöskin metsässä kaatui runsaasti puita ja puhelinpylväitä katkeili.

Fraktuuralla ladottu leike on säilynyt, lehti lienee Uusi Aura, mutta kuka on ollut kirjeenvaihtaja? Tulee mieleen Seitsemän veljeksien Eero, joka pyhäpäivinä kirjoitteli lehteen kuulumisia pitäjästä.

Pakulan pihapiiri sen jälkeen, kun Kylä-Uotila on siirretty Hämeentien toiselle puolelle. Aita erottaa talojen pihoja. Uusi navetta rakenteilla, takana olkikat-
toinen vanha navetta, johon ajosilta luhdin päädyssä.

Marja-Riitta Perttula

MARIA JA OTTO PAKULAN ELÄMÄSTÄ

Pakulan isäntäväestä Maria ja Otto Pakulasta emme paljon tiedä. Kummastakaan ei ole valokuvaa, emmekä siis tiedä, millaisista ulkoisista piirteistä me jälkeläiset saamme heitä kiittää. Maria ja Otto Pakulan elämään mahtui paljon työtä ja myös paljon surua. Heidän 16 lapsestaan vain neljä eli aikuisikään.

Juho Otto - aik. Johan Otto – (1847 – 1912) Pakula syntyi Fredrika ja Matti Syyrin toiseksi vanhimpana lapsena Kurkelan Syyrillä, jossa hän varttui nuorukaiseksi. Otto on meidän kaikkien tunteman Matilda Ihamuotilan veli. Otto palasi isänsä lapsuudenkotiin Pakulaan isännäksi 1871 24-vuotiaana, sillä isoäiti Liisa Pakula oli kuollut 1867, ja tila kaipasi reipasta isäntää.

Puoliso Maria Serafia

Karinaisten Vänniltä

Oton puoliso Maria Serafia Juhontytär (1853 – 1913) oli Karinaisten Vänniltä. Hänen äitinsä Vilhelmiina Värri o.s. Ali-Lonttinen, syntyisin Liedosta, on Uuden-Värnin sukuhaaran kantaäiti. Marian isä, ratsutilallinen Juho Värri, vanhoilla päivillään Värnin taata, on ollut varsinainen persoonallisuus. Taatanpäivinä hän pystytti itselleen erämajan ja rakenteli siellä mm. ikiliikkujaa. Hän suunnitteli kaukoputkea tarkastellakseen kuuta tähtikirkkaina öinä. Valtiopäivämies Kaarlo Värri on myös kirjallisuuden henkilö, sillä hän tanssittaa Niskavuoren Lovisaa Hella Wuolijoen näytelmässä.

Uusi päärakennus

Isännäksi tultuaan Otto rakennutti uuden päärakennuksen 1880-luvulla. Rakennus on yhä samalla maellä kuin muutkin Pakulan rakennukset; se on peruskorjattu 1950-luvulla ja toistamiseen 2000-luvulla. Heti alkuun rakennus varustettiin peltikatolla. Näin palovaara väheni.

Otto-isäntä halusi, että päärakennus olisi kokonaan kalliolla. Kävi kuitenkin niin, että kun isäntä oli käymässä Turussa, rakennusmiehet olivat jättäneet yhden kulman maavaraiseksi.

Vanhin poika, Janneksi kutsuttu Juho Eevert (1873 – 1954) kertoi, että kun hän pikkupoikana meni äitinsä kanssa huutamaan miehiä kahville, rakennuksella oltiin juuri vinssaamassa suurta hirttä ylös, ja mestari huusi noston tahdittamiseksi:

- Kuka sitä huolii, kullan muorii! mutta kun kahvikutsu tuli, hirsi päästettiin oitis putoamaan ja miehet noudattivat kutsua heti paikalla. Samoja talonpiirustuksia käytettiin myös Kiusalan Heikkilässä 1889, vain salinkamarin ja tupakamarin koossa oli eroa. Syynä oli sukurakkaus: Otto Pakulan isoäiti Liisa Heikintytär (1795 – 1867) oli kotoisin Kiusalasta.

Perimätiedon mukaan Pakulan maalla kasvavat jättimäiset lehtikuuset ovat Otto Pakulan istuttamia. Kosteutta hyvin kestävästä puuna lehtikuusi oli tarkoitettu uuden navetan rakennuspuiksi, mutta kun Juho Pakula isänsä kuoleman jälkeen uudisti navetan, puut saivat jäädä kasvamaan.

Otto Pakulan yhteiskunnallinen toiminta

Otto Pakulan yhteiskunnallisesta toiminnasta kertoo Liedon historia. Vuosisadan vaihteessa Suomessa virisi vahva innostus maamiesseuratoimintaan, ja tämän aatteellisen nousuveden aikana, toukokuun lopulla 1901, perustettiin Pahkamäen koululla Auran maamiesseura, jonka johtokunnan jäsenet kuitenkin olivat lietolaisia. Otto Pakula valittiin johtokuntaan.

Sirkka-Liisa Saarinen (o.s. Pakula s.1919) tietää omasta isoisästään, että tämä oli aikanaan eturivin maanviljelijöitä. Vintille talletetusta Pellervosta hän huomasi, että Otto Pakula oli saanut palkinnon lannanhoidosta. Taloon oli näet rakennettu kalliopohjainen katettu lantala. Ilmankos nuorisoseuran Aamu-lehdessä oli kirjoitus esitelmätilaisuudesta, joka pidettiin Pahkamäen koululla 1903. Agronomi esitelmöi peltolannoituksesta. Otto Pakulan mainitaan syventäneen agronomin tietoa lannanhoidosta! – Otto Pakula alkoi viljellä uutuuskasvia, apilaa, ja hänen isännysaikanaan ostettiin hevosvetoinen heinäharava ensimmäisten joukossa.

Pankkitoiminta junnasi Liedossa pitkään. Kunta suostui epäröimättä takaajaksi, kun opettaja Henrik Ruokonen ja talollinen Otto Pakula ryhtyivät 1889 Postisäästöpankin asiamiehinä myymään lietolaisille säästömerkkejä. Lainanantoa ei tällä pankilla ollut. – Kiivaan väittelyn jälkeen Liedon nuorisoseura sitten perusti säästöpankin 1895. Tässäkin tilaisuudessa on suvun jäseniä varmaan ollut paikalla.

Viisautta, huumorintajuakin

Sukulaiset ja tuttavat arvostivat Otto Pakulaa ja kysyivät häneltä neuvoja ja mielipidettä. Niinpä Matilda Ihamuotila pyysi Otto-veljeään tutustumaan Salo-Uskelassa myynnissä olleeseen Kankareen tilaan, hän oli kiinnostunut ostamaan sen. Pakula lähti poikansa Antton kanssa taloa katsomaan. He totesivat, että asuinrakennukset, karjarakennukset, ladot, pellot ja metsät olivat erinomaisessa kunnossa, hintakin vielä edullinen. Matilda halusi kuulla vielä serkkunsa Oskari Halkilahden (Syyrin taatan nuorimman veljen Aadamin poika) mielipiteen – seurauksena se, että Oskari ostikin tilan itselleen. Matilda Ihamuotila ei sen koommin kutsunut Halkilahtia vieraisille eikä itsekään mennyt Halkilahtien tilaisuuksiin.

Otto Pakula seurasi siis aikaansa. Hänet mainitaan älykkääksi ja ahkeraksi. Hän arvosti raittiutta. Luonteeltaan hän oli lempeä, ja hänen huumorintajuun muistelijat kiittävät hyväksi.

Hänen nokkeluuttaan kuvaavat seuraavat esimerkit: Kerran tuli Pakulan tupaan outo mies. Isäntä käski istumaan ja kysyi vieraan asiaa. – Tulin töitä HAKEMAAN, mies ilmoitti. Siihen Otto-isäntä: - Kukas ne työt sitten TEKEE?

Tulipa taloon kerran toinenkin mies, joka halusi ostaa Pakulan talon. Kyseli, paljonko oli peltoa ja paljonko metsää. Isäntä kertoi ja kysyi puolestaan, mitä mies aikoi tällaisesta talosta maksaa. Mies mainitsi summan. – Onko rahat plakkarissa kanssa? isäntä kysyi. Mies innostui: - Ei, mutta maksan heti kun olen myynyt metsän! Elettiin aikaa, jolloin metsien arvo oli noussut moninkertaiseksi, mutta kun tieto ei vielä ollut ehtinyt kaikkien metsänomistajien korviin, moni myi tilansa pilkkahintaan.

Kooltaan Otto Pakula oli kovin lyhyt. Naapurissa asuvan puuseppä Ville Leppäkiven tytär Alma kertoi, että kun isäntä istui tuvan penkillä, jalat eivät yltäneet lattiaan. Lyhytkasvuisia olivat myös hänen poikansa Juho ja Anton.

Maria Pakula – äiti ja emäntä

Maria Pakulan elämässä kärjistyy tuon ajan naisen kohtalo. Talon emännän moninaisten töiden lisäksi Maria Serafia synnytti 16 lasta. Suuren osan naisinelämänsä hän oli joko raskaana tai imetti. Yksi lapsista syntyi kuolleena, seitsemän muuta menehtyi alle vuoden ikäisenä, yksi toisella vuodella, kolme (Hjalmar Matias, Otto Jalo ja Onni Vihtori) eli nuorukaisikään ja vain neljä lapsista (Juho Eevert, Aina Aleksandra, Alma Matilda ja Anton Herman) sai elää aikuisikään ja perustaa perheen. Sylilapset kuolivat varmaan ripuliin imetyksen päätyttyä. Maria Pakulan elämä oli siis täynnä syntymistä ja kuolemaa. Kaikille pikku vainajille kerrotaan järjestetyn hautajaiset, naimisiin meneville komeat häät. Silloin ainakin availtiin kukkaronnyörejä eikä nuukailtu. Aina Aleksandran eli Santrun ja ruskolaisen Johan Vainion häitä v.1904 on kuvattu Syyrin Sanomissa vuonna 2000.

Maria Pakulan muotokuva perustuu paljolti Anton Pakulan tyttären Paula Muurisen kertomaan. Maria Pakula oli Paulan äidin Olga Pakulan täti. Olgan äiti Henriikka Heikkilä ja Maria Pakula olivat Värin tyttäriä Karinaisista ja siis sisaruksia. Olga Heikkilä vietti nuorena Pakulassa pitkiä aikoja auttaen Maria-tätiään ja tutustui siten hyvin perheeseen.

Maria ja Otto olivat osin toistensa vastakohtia. Kun Otto oli aktiivinen, optimistinen ja huumorintajuinen, Mariassa pääsi usein voitolle alakulo ja ahdistuskin. Lieneekö se ollut hänen perusluonteensa vai johtunut raskauksien ja synnytysten aiheuttamasta fyysisestä rasituksesta ja lasten kuolemien tuottamasta surusta.

Lahjakkaita poikia

Varsin traaginen oli Hjalmar Mathias Pakulan (1885- 1902) kohtalo. Hänen todistuksensa Yliskulman kansakoulusta keväältä 1900 kertoo, että opettaja Fanni Rekola on arvioinut hänen tietonsa ja taitonsa pääasiassa kympistä kahdeksikkoon; laulussa tosin heikko nelonen. Koulun päättäessään Jalmari on 15-vuotias. Todistus kertoo lahjakkuudesta.

Kohtalo oli kuitenkin päättänyt toisin. Jonain talvena Savijoen kelkkamäessä sattui tapaturma. Jalmari loukkasi jalkansa niin pahasti, että siihen kehittyi luumätä. Ei ole muistitietoa siitä, oliko poikaa käytetty lääkärissä ja oliko

sairauteen tuohon aikaan edes parannuskeinoa, naapurintytön Alma Kuusanmaan kertoman mukaan Jalmari sai sairastaa autiossa Uotilan talossa, josta hänen tuskanhuutonsa kuuluivat naapuriin. Kun Jalmari kuoli maaliskuussa 1902, Alma Kuusanmaa muisteli, että vahingoittunut jalka irtosi vainajaa arkkuun pantaessa. Pakulan perheen surun ja varsinkin äiti-Marian alakulon ymmärtää Jalmarin tarinaa miettiessä.

Olga Heikkilä tuli v. 1907 kotoaan Paimiosta auttamaan Maria-tätiään, joka oli kovin synnytysten ja kuolemantapausten rasittama eikä selvinnyt talon töistä. Alma ja Santru olivat avioituneet ja muuttaneet kotoa. Otto Pakula kertoi Olgan vanhemmille, että hän oli tullut hakemaan uutta tytärtä kotoa pois muuttaneen Alman tilalle. Sanat lämmittivät toisella kymmenellä olevan Olgan mieltä, eikä lähtö kotoa tuntunut enää niin ikävältä.

Maria-täti oli aika nuuka ja osin ehkä hajamielinenkin. Oli noloa, kun täti lähetti Olgan hakemaan naapurista kahvikupilla kahvia, mutta ei antanut rahaa mukaan. Samoin Olga joutui hakemaan naapurista kananmunan, taaskin ilman rahaa. Pakulan mamma käytti munat vain lääkkeeksi, kun hän tunsu itsensä tavallista väsyneemmäksi. Olgan oma äiti, siis Marian sisar, piti kuitenkin tyttärestään huolta ja pani hänen mukaansa rahaa, leninkikankaan ja kahvia. Tämänkin kahvin joi useimmiten Maria-mamma.

Olgan ensimmäisenä vuonna Pakulassa sattui kaksi traagista kuolemantapausta. Otto Jalo (1890 – 1907) oli perheen lahjakkuus, joka oli 1901 aloittanut oppikoulun Turun suomalaisessa lyseossa. Hän on koko ajan luokan viiden parhaan joukossa. Todistus ei kuitenkaan ole täynnä kympejä, arvostelun taso on ollut kova. Kuudennella luokalla, joka vastaa nykylukion ensimmäistä, kieliohjelma on kunnioitettava: ruotsi, venäjä, latina, kreikka, saksa ja ranska. Laulannossa tarjoillaan kuutosta. Ei ollut Jalokaan suvustaan poikkeus.

Elokuussa, kun Jalon piti aloittaa lukion viimeinen vuosi, hän sairastui kurkkumätään. Lääkäreitä ei haettu, Jalo kuoli tukehtumalla viikkoa ennen koulun alkua. Neljä vuotta nuorempi Onni Vihtori (1894 – 1907) sai myös tartunnan ja kuoli puolitoista viikkoa veljensä jälkeen saamatta hankään lääkärinapua. Nuori Olga Heikkilä seurasi järkyttyneenä serkkujensa kamppailua. Kun sitten Pakulan renkikin sairastui, Maria-emäntä ikään kuin heräsi lamaannuttavasta järkytyksestään ja haetutti lääkärin. Renki pelastui.

Olgan Pakulan vuosiin liittyi jotain mukavaakin. Talossa oli kaksi nuorta miestä, Juho ja Anton, Olgan serkut. Anton ja Olga ystäväystyivät. Kerran tuli Otto isäntä kamarista sanomalehti kädessään ja katsoi merkitsevästi sekä Olga että Antonia: - Nyt sitten saavat serkutkin mennä keskenään naimisiin. Otto oli kaiketi toivonut Olgasta miniää vanhemmalle pojalleen, mutta Olga katseli vain Antonia. Anton oli kuitenkin tavoiteltu poikamies, Olga taas hiljainen, ja kesti vielä monta vuotta, ennen kuin he avioituivat. Kun eräs Antonin ihailija, Mikolan Santru, kuuli Olgan ja Antonin yhteenmenosta, hän ilmoitti närkästyneenä: - Miksi sinä tuollaisen Olgan otat, kun se on niin laihakin kuin aidanseiväs!

Maria Pakulan elämästä on vielä yksi muistitieto. Kun hänen miehensä Otto Pakula kuoli 1911, Pakulassa pidettiin tavan mukaan huutokauppa. Jälkeenpäin huomattiin, että muuan ostaja oli hävinnyt kahden lehmän kanssa maksamatta. Meklarin kehotuksesta summa pantiin uloshakuun. Tätä Maria Pakula kuitenkin kovasti katui jälkeenpäin. Asia ahdisti häntä syvästi.

Väsyneenä Maria Pakula kuoli pian miehensä poismenton jälkeen, syksyllä 1913, mutta levollisena siitä, että isännöisyys oli vanhimman pojan Juhon eli Jannen viisaissa käsissä.

Näkymä 1900-luvun alusta Kylä-Uotilan talon paikalta Pokkolan kylään. Pakula jää vasemmalle näkymättömiin. Syyrin taatan torpassa valkoiset ikkunanpielet. Siitä oikealle Mäkilä. Kuvan keskellä Kylän taatan torppa.

Summa Eodens Pokkolan By, Ink Liisa Pakulan för år 1844

Eran- mål		Hafra.		Debet.	Eiffver. Pub. sep. 1	Spand- mål		Hafra.		Credit.	Eiffver. Pub. sep. 1
Sk. fr.	Sk. fr.	Sk. fr.	Sk. fr.			Sk. fr.	Sk. fr.				
				Ordinarie ränta	1 2					Uppfostring för 4 barn . . .	
				Boskalls-Arrende medel . . .						Rejwerering in natura:	
				Tiende och Qwarantall . . .	2 16					Näg	
				Mantalspenning, för Perj. . .	10					Korn	
				Lagn. och Häradshöfd-ränta . .	27					Hafra	
				Slotts-Byggnads hjelp	27					Lispund Bredms-arrende	
				Medicinal-Fond	1 1					18 1/2 Den 1/3	
				Vacance-Nigift	5 7					betalt Contant	12 10 7
				Lisp. Bredms arrende	2 58						
				Djelne- och Slotts-råga penn . .	5 1						
				Debet-Erdeln	1 2						
				Summa	12 10 7					Summa	

Lindström

Jemlikt Hans Kejsers. Majestäts Nådiga Kungörelse af den 17 Febr. 1838 erinras den Nöds-
nödhige att sine Krono Utgifter å utsatt dag erlägga, em-pites betes 36 kop. Säf. undvitas vill.

Tältä näytti verotodistus vuonna 1844. Leskiemäntä Liisa Heikintytär Pakulan (1795 – 1867) maksamat verot samana vuonna, jolloin hänen poikansa Matti Pakula siirtyi kotivävyksi Kurkelan Syyrille. Pakula on voitu kirjoittaa myös muodossa Pakurla. Liedossa on myös Pakurla-niminen kylä.

Marja-Riitta Perttula

JUHO JA AMANDA PAKULAN ELÄMÄSTÄ

Olin kahdentoista, kun isoisäni kuoli 80 vuoden iässä 1954. Muistan Pakulan pappan lyhyen, kumaran hahmon: päässä arkikäyttöön otettu leveälierinen huopahattu ja leuoissa piippu, jossa alati röyhysi puuvajan takana kasvatettu kessu. Raidallisen flanellipaidan päällä oli liivi, sen taskussa kello ja jalassa yleensä kumiteräsaappaat. Ei hän minulle paljon kertoillut entisistä ajoista, niin kuin isoisien kuuluisi, mutta syksyisin paistoimme tupakamarin pesänluukulla omenia pitkän tikun nenässä, antonovkaa ja astrakaania.

Hänen huoneensa oli sinisenä kessunsavusta, ja yleensä hän torkkui seisaallaan nojaten piironkiin ja kuunteli radiota. Hänelle tuli Suomen Kuvalehti, Radio-kuuntelija ja Uusi Aura, joka minua erityisesti harmitti, sillä Turun Sanomissa oli hohdokas sarjakuva Mandrake Taikuri, Uudessa Aurassa vain Mustanaamio.

Päiväsaikaan pappu viihtyi puuvajassa klapeja ja sytykkeitä tehden, ja sikalahdin aikaan hän huolehti makkaratikuista. Metsä oli hänen silmäteränsä, ja vielä minun muistini aikana hän kaivoi Ahteenmetsässä ojia ja teki risusavottaa. Jos pappu pääsi hakemaan joulukuusen, se oli metsätaloudellisesti valittu ja piti toispuoleisena panna nurkkaan.

Pyhäisin pappu kuunteli aina radiosta jumalanpalveluksen. Iltaisin hän kirjoitteli vastauksia Helsingin yliopiston suomen kielen laitoksen ja kansatieteen laitoksen kyselyihin, jotka koskivat kieleemme sanastoa ja perimätietoa. Juho Pakulan nimi tuli vastaani omissa yliopisto-opinnoissani lähdetietoja etsiessäni. Vielä pitkään pappan kuoleman jälkeen tuli postia Helsingin yliopistosta.

Veljeni Matti oli viiden, kun pappu kuoli. Matti oli pappalle hyvin tärkeä – hänestä tulisi tilan jatkaja. Pappu teki Matille pienen sahan ja kirveen, ja yhdessä he harjoittelivat niiden käyttöä. Kun Matin saha ei tahtonut pysyä kolossaan, vedettiin puuhun kynällä kriipu – ja johan alkoi työ sujua. Kirves olalla he

painelivat Ahteenmetsään leimikontekoa opettelemaan, ja kun pappa käänsi selkensä, merkkasi Matti pikku kirveellään puita täyttä päätä oman arvionsa mukaan. Iltaisin he pelasivat fuskua.

Minun oli hyvin pitkään vaikea kuvitella, että isoisäni Juho Eevert Pakula oli joskus ollut nuori.

Nuori Pakulan Janne

Juho Eevert Pakula (1873 – 1954) asettuu sukupuuhun siten, että hän oli Otto ja Maria Pakulan vanhin eloon jäänyt poika, Fredrika ja Matti Syyri olivat hänen isovanhempansa ja suvun kuuluisa äitihahmo Matilda Ihamuotila hänen tätinsä.

Lapsuus ja nuoruus eivät olleet kovin iloisia siitä syystä, että Juho eli Janne näki niin monen sisaruksensa kuolevan. Jalmarin tuskallisen sairauden seuraaminen sekä Jalon ja Onnin menehtyminen kurkkumätään nuoruuden parhaina, lupaavina vuosina jättivät varmaan isoonveljeen jälkensä.

Koulutodistusten perusteella kaikki lapset olivat lahjakkaita, ja perheen toivon Jalon kuolema abiturienttivuotena herätti varmaan Jannessa halun tukea ja edistää suomalaista sivistys- ja kulttuurityötä. Hän seurasi sisarensa Alman pojan Lauri Postin etenemistä akateemisella urallaan ja kiinnostui suomen kielestä, historiasta, kansatieteestä ja kansanrunoudesta.

Kulttuurin tukija

Kun Turkuun perustettiin suomenkielinen yliopisto 1922, Juho Pakula lahjoitti tarkoitukseen huomattavan summan. Äitini Sirkka Saarisen kertoman mukaan hänen äitinsä Amanda Pakula ei aivan keskusteluita hyväksynyt summaa, joka vastasi hyvinkin piian vuotuista palkkaa. Melko huomattava tuo lahjoitus oli ollut, koska professori Paavo Kallio vielä 1960-luvulla siitä erikseen kuulteni mainitsi.

Toisen lahjoituksen suomalaisuuden hyväksi tiedän isoisäni tehneen 1930-luvulla, kun Svenska Kulturfondetin vastapainoksi perustettiin Suomen Kulttuurirahasto, jota puuhaamassa olivat mm. Urho Kekkonen, Lauri Hakulinen ja Lauri Posti. Kun kävin Kulttuurirahastossa Matilda Ihamuotilan muistorahaston asiamiehenä, näin Juho Pakulan nimen lahjoittajista kootuissa nahkaselkäsissä asiakirjoissa. Summaa en muista.

Juho Pakulan omasta opintiestä on jäljellä yksi dokumentti. Kirkonkulman koulun päättäjäisjuhlassa kesäkuussa 1886 jaettiin ensimmäiset kansakoulun päästötodistukset Liedossa. Vain kahdeksan niistä 44 oppilaasta, jotka kansakoulun aloittivat, jakoivat puurtua loppuun. Niin vaativaksi uusi opinahjo koettiin. Neljä kymppiä ja kuusi yhdeksäistä todistavat lahjakkuudesta. Vain laulu ei Pakulan pojilta luonnista: Jannella se on viisi, Jalolla kuusi ja Jalmarilla kirkas nelonen. Siksi olenkin aina ihmetellyt, kuka on osannut soittaa Pakulan vintillä säilynyttä virsikannelta.

Kansanopisto ja maatalousalan koulu, työillä talouskoulu, olivat tuolloin maaseudun nuorison tavanomaisia jatkokoulutuspaikkoja. Kuulemani mukaan sekä Janne että Anton saivat vanhemmiltaan opiskelurahat, mutta Janne katsoi parhaaksi – Pakulan tulevana isäntänä - käyttää rahat lisämaitten ostoon.

Vaatimaton ja oikeudenmukainen

Lukemista Janne kuitenkin jatkoi koko elämänsä. Nuorena miehenä hän toimi nuorisoseuran lukutuvan hoitajana, mutta hankki kotiin myös oman suuren kirjaston. Isoisäni ansiosta olen ahmimisikäisenä lukenut kaikki kirjallisuutemme

klassikot kotimme kirjahyllystä. Erityisesti nyt aikuisena on mieltäni ruvennut askarruttamaan Arvid Järnefeltin suomentama Tolstoin elämäkerta vuodelta 1906. Arvelen, että tolstoilaisuus on jonkin verran vaikuttanut isoisäni elämään. Sivistyspyrkimykset, erittäin vaatimaton elämäntapa, oikeudenmukaisuus, ruumiillisen työn kunnioittaminen leimasivat Juho Pakulan elämää. Hän ei ilmeisesti pyrkinyt yhteiskunnan vaikuttajaksi – ylikulmalaisten kiintiö olikin jo täynnä, kun Antonveli ja Alma-sisaren mies Otto Posti vaikuttivat kaikissa mahdollisissa elimissä.

Äitini on kertonut, että esimerkiksi sota-aikaa varten ei saanut hamstrata mitään, ei yhtä kahvipakettia eikä sokeripussia. Kultaesineitten keräykseen Juho Pakula antoi tyttärien harmiksi perheen vähäiset korut ja vaimovainajan kultakellon – turhaan, sillä kaikki suomalaisten lahjoittama kulta löytyi sodan jälkeen Tukholman pankkiholvista eikä sillä hankittu ainoatakaan taistelukonetta.

Työ on tärkeää

Myös tyttäret Eeva (1917 - 2002) ja Sirkka-Liisa (s. 1917) saivat tarttua ruumiilliseen työhön jo pienestä. Heinänteossa ja juurikasvien harvennuksessa ei valiteltu lapsityövoiman käyttöä. Eeva olikin mielissään, kun isä kehui: ”Eeva tekee yhtä paljon työtä kuin piiatkin.” Tytöt pääsivät pelloilta jo viiden aikaan, kun piiat lähtivät lypsylle. Äitini Sirkka-Liisa kertoi hauskan esimerkin kesältä 1941. Jatkosota oli juuri alkamassa, ja Perttulassa hankittiin äitini ja isäni vihkiäisiä ennen isäni lähtöä rintamalle. Sirkka-Liisa sanoi isälleen, että pitäisi lähteä tilaamaan Turusta hääpukua. Johon isä: ”Ei tässä mitään hääpukuja mietitä, kun porkkanamaakin on vielä harventamatta.”

Isännyys ja avioliitto

Kun Juho Pakula otti isännyyden 1912 isänsä Otto Pakulan kuoltua, hän oli jo 39-vuotias, mutta vielä poikamies. Emäntäehdokkaita oli varmasti tarjolla, kuulemani mukaan naapurikylästä emännöimään tullut Fanni Keskitalo, kaunis ja taitava nuori nainen, oli ihastunut Janneen, mutta jostain syystä asia ei edistynyt. Fanni asui loppuikänsä naimattomana omassa talossaan Pakulan naapurissa.

Avioliitto järjestyi puhemiehen välityksellä. Puhemies oli kauppias Liedon Ilmarisista. Amanda tai Mandi Helin, käytti myös nimeä Lonttinen tai Ali-Lonttinen (1883 – 1929), oli kotoisin Liedon Harviaisten kylästä Ali-Lonttisten talosta. Ihan umpimähkään ei avioliittoehdokkaita toisilleen esitetty, sillä Ali-Lonttisille oltiin sukua jo aikaisemminkin: Juho Pakulan äidinäiti Vilhelmiina Väri oli syntyisin juuri Ali-Lonttisilta. Häät lienee pidetty 1916.

Naisellinen Amanda

Amanda Pakula toi mukanaan taloon paljon naisellista. Salin peilipöydällä oli musta käsipeili, jonka hopealaatassa olivat hänen nimikirjaimensa. Peilin vieressä oli raskas lasipallo, jonka sisällä oli hänen kuvansa. Amanda-isoäitini oli varsin kaunis ihminen: pitkä, hoikka, suurisilmäinen ja runsashiuksinen. Vintillä oli hänen brodyyripaitojaan, hattu pitkine neuloinen, korsettiluilla varustettu pusero, teatterilaukku mustaa pitsiä. Amanda toi mukanaan myös albumin, jossa paksujen vanhanaikaisten

valokuvien lisäksi oli hänen tyttöaikanaan ystäviltään tulleita postikortteja. Ne olivat tuohon aikaan uutta muotia, ja ne säilytettiin tarkasti.

Ensimmäinen maailmansota

Amandalla oli myös polkupyörä, sillä häntä esittävän valokuvan takaa voi lukea, että Amanda Helinillä on lupa kulkea polkupyörällä asioilla. Vuosi on 1914, ensimmäinen maailmansota on syttynyt, luvan on myöntänyt nimismies. Tällä tavalla maailmanpolitiikka vaikutti lietolaisen nuoren naisen elämään. Neljä vuotta myöhemmin, kansalaissodan aikana 1918 Amanda ja Juho ovat jo naimisissa, kehdoissa lepää pieni Eeva, kun tupaan tulee punakaartilaisia aseita takavarikoimaan. Isäntää osoitetaan kiväärillä, mutta asetta ei talosta löydy. Sitä ei ollut, mutta Juho Pakula oli piloillaan jokin aika ennen tätä vastannut erään kyläläisen asekyselyyn: ”Totta kai minulla pyssy on!” Valtatien varren talolliset piilottivat hevosensa punaisilta takaniittyjen latoihin. Pakulan hevoset säilyivät Tihuniitussa Väljässä.

Amandan herkkukeittiö

Paitsi hengellistä kirjallisuutta, Amandalta on säilynyt myös käsin kirjoitettu ruokaohjevihko. Sen ohjeet on pantu muistiin Turun Ruuanlaittokoulussa, jonka omisti neiti M. Hjortman. Saman koulun ovat käyneet Aleksandra Pakula ja sittemmin kuulu lietolainen pitokokki Hilda Kallio, sillä he poseeraavat samassa luokkakuvassa. Koulussa on valmistettu mm. luumuhöttöstä, riisiryyniputinkia, prisitentinrouvan piparkakkuja, köyhiäritaria, kesäsoppaa, wesipuolukoita, omenakaakkua, naurissurvosta, hiekkahentusia, vaniljakastinta, keitettyjä päärynöitä, prinsessanleipiä, omenasarlotasta puhumattakaan. Tie Juhon sydämeen on varmaan kulkenut myös vatsan kautta.

Eeva ja Sirkka-Liisa

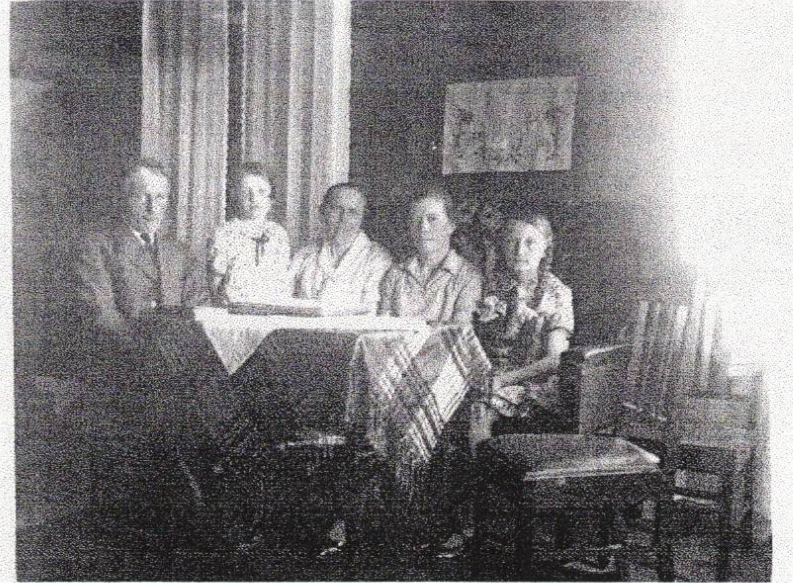
- orvoiksi jääneet pikkutyöt

Kuten jo varmaan on käynyt selväksi, perheeseen syntyi kaksi tytärtä, Eeva ja Sirkka-Liisa, mutta ei sitä odotettua poikaa. Sitten perheeseen tuli sairautta – ilmeni, että Amanda-emännällä oli paha sydänvika. Raskaita emännän töitä piti

ilmeni, että Amanda-emännällä oli paha sydänvika. Raskaita emännän töitä piti vähentää, mutta pääkaupunginkaan lääkärit eivät tuohon aikaan voineet asiaa auttaa; niin 9-vuotias Sirkka-Liisa ja 11-vuotias Eeva menettivät äitinsä v. 1929.

Sirkka-äitini näytti vintiltä leveät ruumislaudat, joiden päälle hänen äitinsä ennen arkkunpanoa asetettiin.

Juho-isä suri vähäpuheisena ja pienille tytöilleen hieman etäisenä. 55-vuotias mies ei varmaan ollut kovin tottunut pikkutyttöjen kasvattaja. Talonpitoa kuitenkin jatkettiin palvelusväen avulla. Emännöitsijät olivat usein äidin korvikkeena. Eeva pääsi Turkuun tyttökouluun ja sen jälkeen Wetterhofille, Sirkka-Liisa kävi Paimion kansanopiston.

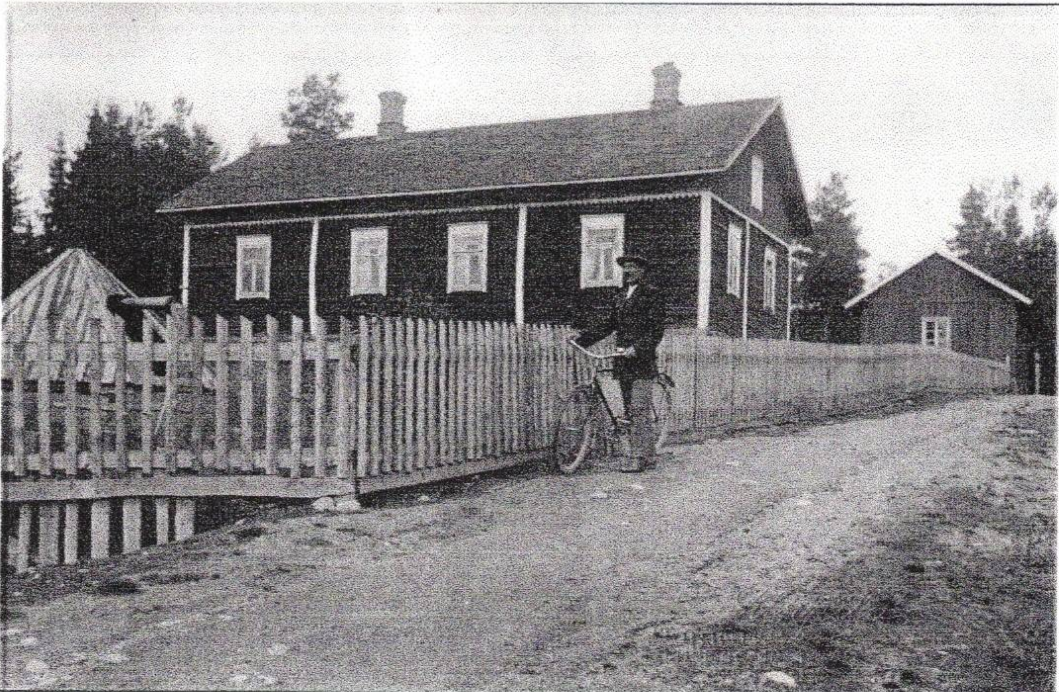
Pakulan salissa 1930-luvun alussa. Juho Pakula, Sirkka-Liisa, emännöitsijä Suoma Heikkilä Nousiaisista, karjanhoitaja Elsa Sipilä Tarvasjoelta ja Eeva.

Lisää surua

Jatkosodan hyökkäysvaiheessa tuli uusi isku: Sirkka-Liisan vastaviihitty puoliso Viljo Perttula kaatui Ivanselässä. Juho Pakula oli tuolloin jo 68-vuotias, työt olisi pitänyt tehdä palkkaväellä, jota sota-aikana oli vaikea saada, ja niinpä hän vuokrasi tilan viideksi vuodeksi veljelleen. Pakulan suuri tupa täyttyi karjalaisperheestä: Hilja ja Arvi Sairasen kymmenestä lapsesta minä, sotaorpo, sain monivuotisia leikkিতovereita ja ystäviä.

Näiltä vuosilta minä myös alan muistaa isoisäni. Vaikka hän ei minulle paljon puhunut, olen nyt aikuisena huomannut, että hänen vaikutuksensa minuun on sittenkin ollut suuri. Kulttuuri yleensä ja kotiseutu kaikkine ilmiöineen erityisesti ovat minunkin sydäntäni lähellä.

Marja-Riitta Perttula
RUNEBERG JA LIEDON SUSI
www.liedonkesateatteri.fi
MYÖS KESÄLLÄ 2006
TULE JA NÄE!

Anton Pakula siirsi Kylä-Uotilan talon Pokkolasta Hämeentien toiselle puolelle 1910-luvulla.

Paula Muurinen

KYLÄ-UOTILAN TALON VAIHEITA OLGA JA ANTON PAKULAN AIKANA

Vaikka Kylä-Uotilan tila Liedon pitäjän Pokkolan kylässä on kuulunut suvulleni vasta runsaat sata vuotta, on se toki huomattavasti vanhempi, todennäköisesti ollut olemassa jo keskiajalla. Varhaisin kirjallinen maininta Pokkolan kylästä on vuodelta 1418. Uotilan talosta ensimmäinen asiakirja-maininta on vuodelta 1540. Silloin Uotilan taloa isännöi Eerikki Matinpoika, ja talon vuotuinen kylvömäärä oli 7,5 panna. Hänen sukunsa viljeli tilaa aina vuoteen 1659 asti.

Talon arvellaan saaneen nimensä Olavi Matinpojan mukaan, joka viljeli tilaa 1630-luvun alusta lähtien. Talo oli myös ratsutilana muutaman vuoden 1620-luvulla ja sen jälkeen ratsuväen korpraalin ja kornetin palkkatilana. Uotilan isännät ja emännät näyttävät olleen taitavaa ja työteliästä väkeä, koska pystyivät selviytymään vero- ja muista raskaista velvollisuuksistaan ja säilyttämään tilan asuttuna, mikä ei suinkaan ollut yleistä siihen aikaan; hyvin monet talot menettivät veronmaksukykynsä ja autioituivat jossain historiansa vaiheessa. Hyvin menestyvä piti Antti Juhonpojankin olla, koska hän v. 1762 pystyi ostamaan Uotilan perintötilaksi. Tämä taas puolestaan merkitsi sitä, ettei taloa enää menetetty verorästeistä kruunulle.

Suuri muutos Uotilan vaiheissa tapahtui v. 1787, kun kantatila halottiin Mäki-Uotilaksi ja Kylä-Uotilaksi. Kansanomaisesti tiloja kutsuttiin Mäkiläksi ja Kyläksi. Mäki-Uotilan rakennukset pystytettiin hieman etäämmäs yläkeskuksesta loivahkolle mäenkumpareelle; Kylä-Uotila sai pitää kantatilan rakennukset, jotka sijaitsivat kylän keskustassa, tiiviisti Pakulan talon

pihapiiriin liittyneenä. Kylä-Uotilaa asui ja viljeli sama suku koko 1800-luvun ajan.

Kylä-Uotila Pakulan suvulle

V.1903 Pokkolan Pakulan omistajat isoisäni Johan Otto Pakula ja isoäitini Maria ostivat Kylä-Uotilan Kustaa ja Fredriika Leontine Stenros-Kylältä ja liittivät sen yhdysviljelykseen Pakulan kanssa. Otto Pakula (1847 – 1912) oli Fredrica ja Matti Syyrin vanhin poika ja tullut Pakulan isännäksi 1871 isoäitinsä Liisa Heikintyttären kuoltua (v.1867) ja mentyään samana vuonna naimisiin Karinaisten Mäenpään Uuden-Värrin tyttären Maria Serafian kanssa (1853-1913). Tähän perheeseen syntyi isäni Anton (Antto) Herman 27. kesäkuuta 1883 perheen kahdeksantena lapsena. Hänen lapsuutensa olisi varmaan ollut muuten onnellista ja turvallista, mutta kaikkien seitsemän nuoremman sisaruksen kuoleman kokeminen oli surullista ja raskasta kestää. Isäni lisäksi aikuisiksi elivät vain siskot Alma Matilda ja Aina Aleksandra sekä veli Juho Eevert.

Antonin oppivuodet

Koska Liedon Yliskulmalla ei vielä ollut kansakoulua, isäni oli aloitettava opintiansä seitsemän kilometrin päässä kirkonkylässä. Keventääkseen koulumatkaa hän yöpyi usein isoisänsä luona Syyrillä, josta oli vain kolmen kilometrin matka koululle. Vastikään syytingille jääneellä taatalla oli aikaa olla isäni kanssa ja kertoa hänelle menneistä ajoista humaenin elämänviisauden höystämänä. Nelivuotisen kansa-koulun käytyään isälläni oli kova halu jatkaa opiskeluaan, jopa niin että hän käytti vapaa-aikansa raivaamalla uutta peltoa kustantaakseen näin hankituilla varoilla opiskelunsa.

Hän valitsi opiskelupaikakseen ensin yleissivistävän Paimion Kansanopiston ja sitten ammattiin suuntaavan Salon Maamieskoulun. Osoituksena menestyksellisestä opiskelusta isäni sai maamieskoulun todistukseen pelkkiä kiitettäviä ja palkinnoksi kymmenen vuoden Pellervo-lehdet sidottuina kymmeneksi kirjaksi. Kotikasvatus ja opiskelu yhdessä muokkasivat isästäni avarakatseisen ja humaenin nuorukaisen, joka innostuneesti omaksui aikakauden uudet aatteet: nuorisoseura-, raittius- ja osuustoiminta-aatteen. Hän katsoi myös uuden puolueen, maalaisliiton, parhaiten ajavan maaseudun asiaa. V. 1901, vasta 18-vuotiaana, isäni oli perustamassa sekä Liedon Yliskulman nuorisoseuraa että raittiusyhdistys Aamunsädettä. Hän uhrasi paljon vapaa-aikaansa seurantaloon rakentamiseen ja seuratoiminnan ylläpitämiseen. Hän kuului myös vuosikausia kummankin seuran johtokuntaan.

Anton Pakulasta

Kylä-Uotilan isäntä

V.1911 Otto Pakula katsoi ajan tulleen luovuttaa tilojen hoito nuorempiin käsiin. Pakulan tilan sai isovelji Juho; isäni osaksi tuli Kylä-Uotila. Isäni aloitti tarmokkaasti tilan kunnostamisen. Koko talouskeskus rakennettiin uudelle paikalle Hämeentien toiselle puolelle Kilpjoentien varteen metsäiseen niemekkeeseen. Vanha tilan päärakennus purettiin ja pystytettiin uudelle tontille. Näin saatiin tilava tontti rakennuksille ja talouskeskus lähemmäksi tilan peltoja.

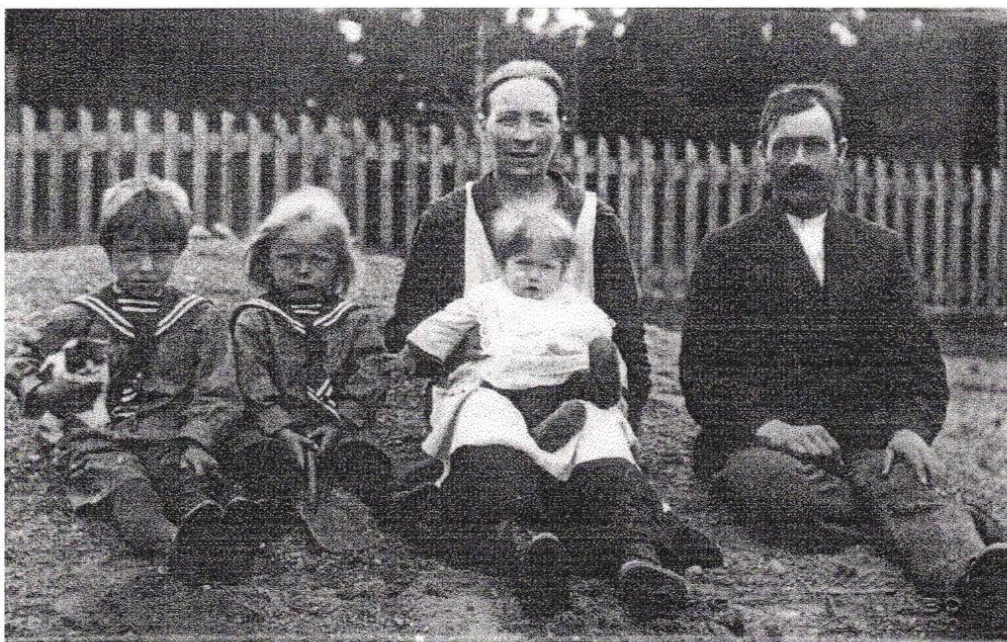
Vihdoin oli avioliiton ja perheen perustamisen vuoro. Vanhempani solmivat avioliiton vuonna 1917. Äitini Olga Maria Heikkilä (s.1892) oli kotoisin Paimion pitäjän Sukselan kylästä. Hänen äitinsä Henriika oli isäni äidin Maria Serafian sisar, joten vanhempani olivat serkuksia.

Nuoret olivat tutustuneet jo vuosia aikaisemmin, kun äitini oli Pakulassa auttelemassa tätiään kodin askareissa. Vaikka serkusten avioliittokielto oli kumottu jo 1870-luvun alussa, ihmiset kuitenkin vielä 1900-luvun alussa vierastivat serkusten avioliittoa, mikä on saattanut aiheuttaa sen, että vanhempieni naimisiinmenokin lykkääntyi.

Olga Pakula

– hyvä kasvattaja ja taitava emäntä

Äitini Olga Pakula oli luonteeltaan hiljainen ja vaatimaton; ei tehnyt numeroa itsestään. Hän oli jäsenenä niin nuoris- ja raittiusseurassa kuin martoissakin, mutta pysyttäytyi enemmän taka-alalla. Toisaalta hän oli erittäin taloudellinen: täydentääkseen äidiltään ja tädiltään saamaansa kodinhoito-oppia äitini kävi talouskoulun Turussa. Taito hoitaa emännyyttä säästävasti ja taloudellisesti tuli yhä tärkeämmäksi sitä mukaa, kun lapsiluku kasvoi ja palvelusväki lisääntyi. Enimmiltään talossa asui ja ruokaili säännöllisesti viitisentoista henkeä: äitini, isäni, enoni, seitsemän lasta ja pari karjanhoitajaa sekä saman verran miehiä pelto- ja metsätöihin. 1930-luvun lopulla asuinrakennus tehtiin kaksikerroksiseksi, jotta saatiin lisää tilaa kasvavalle lapsijoukolle. Talon ulkonäkö muuttui samalla melkoisesti.

Maan nälkää

Vaikka vanhimmat veljeni kasvoivat työikäisiksi, pysyi vierastyövoiman tarve edelleen suurena, sillä isäni oli laajentanut peltopinta-alaa roimasti ostamalla useita peltotiluksia tilan viljelysmaiden läheisyydestä ja vuokrannut ensin Kilpijoen pappilan maat viideksi vuodeksi 1930-luvulla ja sitten 1940-luvulla syntymäkotinsa Pakulan niin ikään viideksi vuodeksi. Kilpijoen maiden vuokraamisen syynä oli pyrkimys selviytyä taloudellisesta ahdingosta, mihin isäni oli joutunut taattuun paria lamakaudella vararikon tehnyttä viljelijää.

Mainittakoon, että yhtenä pappilan vuokraajan velvollisuutena oli kyyditä pappi hevospelillä kirkkoon sunnuntaisin. Pakula tuli isälle vuokralle, kun Juho-veli ei enää 68-vuotiaana jaksanut sitä hoitaa eikä jatkajaa ollut sillä hetkellä tiedossa vävyn kaaduttua rintamalla jatkosodan alkuvaiheessa.

Anton Pakula yhteiskunnallisena toimijana

Samalla kun isäni saattoi tilan ja sen rakennukset mallikelpoiseen kuntoon, häneltä riitti intoa ja aikaa osallistua moniin yhteiskunnallisiin toimiin. Erityisen tärkeänä hän piti osuustoiminnallisten liikkeiden perustamista paikkakunnalle. Niinpä hän oli v. 1917 perustamassa Liedon Osuuskauppaa ja v. 1925 Liedon Yliskulman Osuuskassaa ja toimi myös niiden hallituksissa vuosikymmeniä. Hänelle oli myös uskottu vuosien mittaan useita luottamustoimia: hän kuului pitkät ajat Liedon kunnanvaltuustoon ja asutus-, maanlunastus-, asukkaanotto-, virkatalo- sekä työttömyyslautakuntaan. Liedon palovakuutus-yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana hän oli yli kaksikymmentä vuotta ja maamiesseuran johtokunnassa niin ikään parikymmentä vuotta. Yhteisiä asioita hoitaessaan ja niistä päättäessään hän toimi samalla tavalla kuin oman tilan ja perheen kohdalla: hän pyrki oikeudenmukaisiin, tasapuolisiin ja järkeviin ratkaisuihin. Hän tunsu vastuuta päätöksistään ja siksi tutustui huolellisesti kokouksissa tehtyihin ehdotuksiin ja vasta sitten antoi tukensa omasta mielestään toteuttamiskelpoisimmalle. Jotkut hätäiset ja yltiöinnostuneet eivät oikein pitäneet isäni tavasta, vaan totesivat: ”Kylä se aina panee vastaan.”

Kasvatusperiaatteista

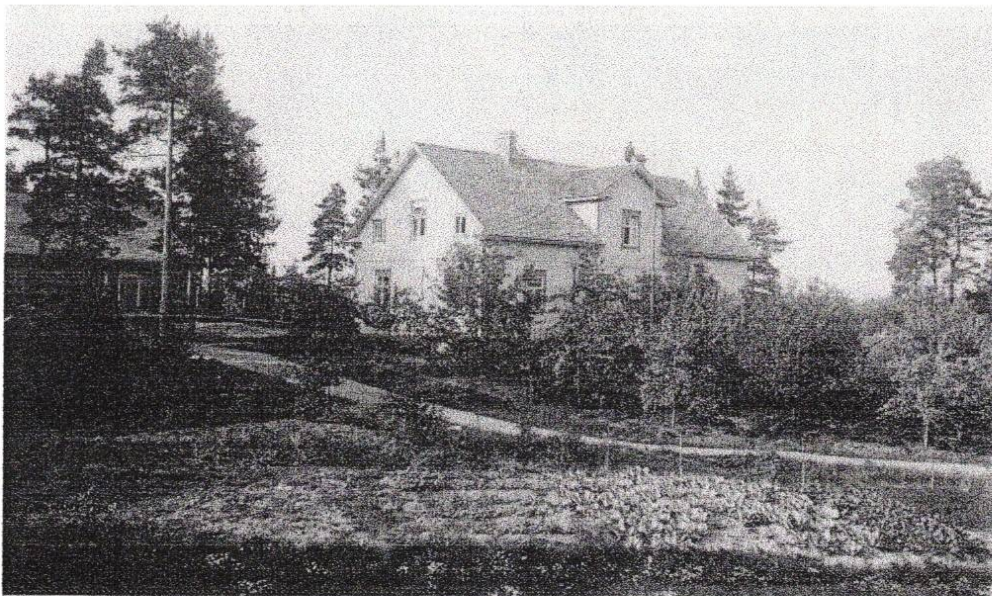
Vaikka isälläni oli tuhat rautaa tulella, häneltä jäi vielä aikaa perheellekin. Ruoanvalmistus ja vaatehuolto eivät siihen aikaan vielä kuuluneet miesväelle, mutta lastenkasvatukseen ja kodin huoltotöihin isäni osallistui kiitettävästi. Vanhemmillani oli samanlaiset kasvatusperiaatteet: ruumiillista kuritusta ei käytetty; oman esimerkin, neuvojen ja keskustelujen piti riittää. Ja ne riittivät. Me lapset emme yksinkertaisesti voineet tahallamme pahoittaa isän tai äidin mieltä.

Ehkä tehokkain kasvatustapa oli vanhempien oma esimerkki. He eivät erotelleet ihmisiä rikkauden tai köyhyyden tai muun seikan perusteella; kaikkia kohdeltiin samalla lailla. ”Onko sinulla siellä kahvia?” oli isälläni tapana kysyä äidiltä, kun pihalle oli tullut joku vieras milloin minkin asian takia. Ja äidillä oli aina. Apua tarvitsevaa ei käännetty tyhjin käsin pois, vaikka joskus se apu voi viedä antajan suuriinkin vaikeuksiin, kuten silloin kun takausvelkojen maksamisen vakuudeksi koko tilan ulkoirtoaimisto oli ulosmitattu aina lantatunkioita myöden. Vanhempani olivat henkisesti hyvin vahvoja, ja niin he toisiaan tukien kestivät vaikeudet ja pystyivät silloinkin antamaan lapsilleen huolettoman ja turvallisen elämän. Seurauksena kuitenkin oli, etteivät vanhemmat sisarukseni päässeet oppikouluun, koska kouluttaminen oli kallista ja koska heitä tarvittiin tilan töihin.

Vanhempani saivat elää melko terveinä aina vanhuuteen asti. Vielä 75-vuotiaana isäni kunto oli hyvä, mistä osoituksena on mm. se, että hän ylitti korkeushypyssä 90 senttiä kilpaillessaan lastenlastensa kanssa. Seuraavana vuonna hän kuitenkin sairastui vaikeaan tautiin ja menehtyi lähes 76-vuotiaana vuonna 1959. Äitini eli 15 vuotta isäni kuoleman jälkeen ja ehti nähdä

lastenlastensa varttuvan ja antaa heille hyviä elämänohjeita. Hän kuoli 82-vuotiaana vuonna 1974.

Sen jälkeen tila on ollut perikunnan hallussa.

Lasten lukumäärän kasvaessa laajennettiin Kylä-Uotilaa 1930-luvulla, niin ettei entiseksi tuntisi. Kuva on otettu 5.7.1940. Katolla seisoo Pauli Pakula.

Henrika Heikkilä (o.s. Värri) miehensä Juho Heikkilän kanssa Paimion Sukselan kylästä, Olga Pakulan vanhemmat. Henrikan sisar Maria oli naimisissa Otto Pakulan kanssa, ja kun Mariasta ei ole kuvaa, voinee Henrikan piirteistä päätellä jotain Pakulan Maria-emännästä.

Marja-Riitta Perttula

POSTIN TALON HISTORIAA

Tootulan kylä mainitaan kirjallisissa lähteissä ensi kertaa vuonna 1464, jolloin Toivottulan Pietari oli laamanninkäräjien lautamiehenä. Oliko Pietari Postin, Knaapin vai nimeltä tuntemattoman kolmannen talon isäntä, ei ole tiedossa, mutta nämä kolme tilaa Tootulassa tuolloin oli.

Vaikka Postin talon palon mukana paloivat menneisyydestä kertovat dokumentit, pitäjänhistoriasta löytyy tietoja siitä, millaisen talon emännäksi Pakulan Alma ryhtyi.

Tootulan kylä taloineen sijaitsee Hämeen Härkätien varrella, hevospelillä kulkien päivänmatkan päässä Turusta. Menneiden vuosisatojen historiassa se merkitsee sitä, että suurvaltasotien vaatimat verot, sotaväenotot, armeijan, virkamiesten ja vankien kuljetukset ja ylöspito sekä teitten ylläpito – siis kaikki kruunun talonpojille asettamat rasitukset – tulivat tarkkaan ulosmitatuiksi. Myös kulkutaudit levisivät matkajien mukana. Härkätien varren talojen historia Ruotsin suurvaltapyrkimysten aikana veronmaksukyvyttöminä autioituneitten ja kruunulle joutuneitten talojen historiaa. Postin talo ei koskaan kokenut tällaista kohtaloa.

Esko Heikinpoika kantaisä

Vuonna 1540 Postin talo oli kylvömäärältään 8,5 pannin suuruinen talo, nykymitoin arvioituna kylvöalaa oli vain reippaat neljä hehtaaria. Pellot olivat tuohon aikaan varsin pieniä, ja ihmetyttääkin, että selvittiin talven yli tällä sadolla ja että Tootula joutui vielä maksamaan veronsa viljana, sillä se kuului suomalaisen oikeuden kyliin. Kylvöt teki keväällä 1540 Esko Heikinpoika, ensimmäinen nimeltä tunnettu Postin isäntä. Ennakkoluulottomuutta viljelytavoissa osoittaa, että jo 1700-luvun lopulla Postilla pantiin vakoon ensimmäiset perunat.

Tila on pysynyt saman suvun hallussa tähän päivään asti, ja Otto Posti on siis Esko Heikinpojan jälkeläinen suoraan alenevassa polvessa. Posti on kolmasti periytynyt tyttären kautta. Pikkuvihan jälkeen Maija Antintytär sai talon (1740 – 1767), vuonna 1834 perijänä oli Maija-Liisa Heikintytär (emäntänä 30 vuotta), ja vihdoin toisen maailmansodan jälkeen Kaija Kurkela (s.1939).

Posti se kulkee keskellä tietä

Tilapäisesti Posti suoritti ratsupalvelusta 1620-luvulla, mistä tila sai verovapauden, 1630-luvulla talo kuului Hans Ramsayn lääniin usean muun lähitalan tavoin, ja 1640-luvulla se oli Turun akatemian palkkatila samoin kuin muutamat muut lietolaiset talot. Nimensä talo sai siitä, että ainakin 1660-luvulta lähtien talon isäntä Yrjänä Nuutinpoika kuljetti postia Härkätiellä muutaman vuosikymmenen ja sai siitä hyvää verovapauden. Toinen postinkantajatalo oli läheinen Ojala. Postinkanto tiesi sekin verovapautta, mutta ilmeisesti viranhaltijan on osattava lukea. Tosin lukutaito oli Varsinais-Suomessa korkealla tasolla jo tuolloin lukukinkerien ansiosta. Mikä oli talon nimi ennen Yrjänä Nuutinpoikaa, ei ole tiedossa. Pikkuvihan jälkeen säädettiin laki, jonka mukaan tilan sai jakaa, ja niinpä 1740-luvulla Postin kantatila jakautui kahteen osaan (Posti ja Vaihemäki), jotka molemmat pysyivät maanluonnoltaan kruununtiloina koko Ruotsin vallan ajan.

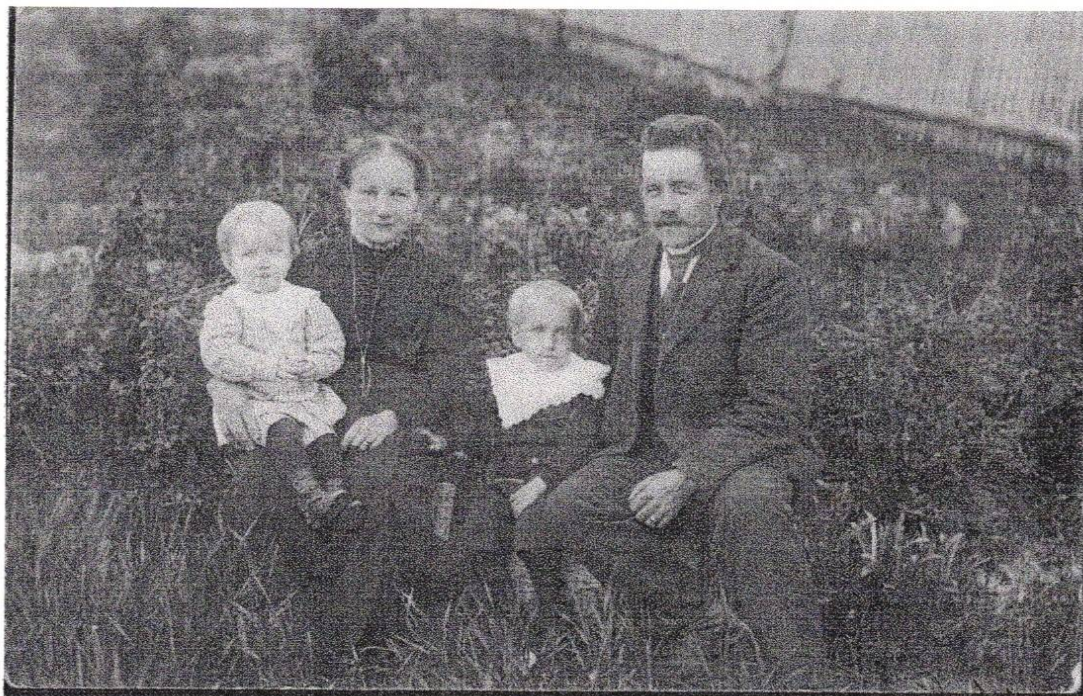
Postin talon väkeä arvostettiin. Se näkyy mm. vuoden 1733 kirkon penkkijärjestyksessä, jonka mukaan arvokkaimmat istuivat edessä. Järjestys oli laadittava, sillä arvokkaista istumapaikoista syntyi jopa tappeluita! Niinpä Postin miehet istuivat 5. rivissä, naisväki sai tyytyä 9. riviin.

Postin naisilla liikevaistoa

Postin talon naiset olivat hyvin toimeliasta väkeä. Maria Juhantytär Postilla oli 1800-luvun lopulla liikeyritys: lähitienon naiset kutoivat kankaita Marian toimittamista langoista, ja Maria Posti puolestaan toimitti ne myyntiin Turun markkinoille. Hänellä oli palveluksessaan myös myyntiedustaja, joka kierteli lähipiirissä kankaita myymässä – talvella kelkalla, kesällä käsirattailla.

Opettajat Ida ja Frans Posti vasemmalla, sitten Postin isäntäväki Alma ja Otto Posti sekä pojat Eero ja Lauri.

Marja-Riitta Perttula

ALMA JA OTTO POSTIN ELÄMÄSTÄ

Otto ja Maria Pakulan tytär Alma Matilda (1878 – 1932) avioitui Otto Postin (1875 - 1954) kanssa vuonna 1907 ja meni emännäksi naapurikylään, Tootulan Postille. Nuoret olivat tunteneet toisensa tietysti lapsesta saakka, ja tunne oli varmaan syntynyt yhteisissä harrastuksissa nuorisoseurassa, jossa molemmat olivat hyvin aktiivisia.

Ei ole tiedossani, olivatko häät yhtä komeat kuin vanhemman sisaren Aina Aleksandran ja Johan Vainion 1904 pidetyt. Niistä on kerrottu Varsinais-Suomen Maakuntakirjassa 16 sekä vuoden 2000 Syyrin Sanomissa. Ilmeisesti näitäkin häitä on tanssittu monta päivää, sillä tiettävästi kaikille Pakulan lapsille järjestettiin aina komeat pidot. Koska niin moni lapsista kuoli, hautajaisia oli talossa useammin kuin häitä.

Otto oli valmistanut Almalle hyvän kodin, sillä Postin uusi päärakennus oli valmistunut vuonna 1906. Tätä päärakennusta ei enää ole, sillä se paloi 1970-luvulla ja sen mukana paljon talon ja suvun vaiheista kertovia dokumentteja. Uusi Postin päärakennus oli jo pystytetty Muumäkeen. Tämä on kuitenkin myöhempien aikojen historiaa.

Almalla oli tietysti asiaankuuluvat myötäjäiset kuten oli ollut Aleksandra-siskollakin. Olga Pakula on kertonut yhden hauskan yksityiskohdan. Myötäjäisiin kuului myös iso pyykkikorillinen vehnäkorppuja. Nuorikolla ei ainakaan ensi alkuun tullut kahvin kanssa kastettavasta puutetta!

Korppukopassa ei kuitenkaan ollut kyse siitä, ettei Almalla olisi ollut jauhopeukaloo. Naapuritalon emäntä Maria Mäkilä antoi Pakulan Alma-tyttärelle erikoislaatuisen lahjan, kun tämä oli toiminut Mäkilän lukuspitojen taitavana kokkina. Kun pitokokki ei suostunut vastaanottamaan palkkaa, Maria-emäntä valmisti hänelle koristeelliset villaiset ohjakset. ”Ne eivät olleetkaan tavalliset, tiuhtaa käyttäen kudotut ohjasnauhat, vaan ympyriäiset, punotut, luja ja kauniit. Lanka oli tietenkin omien lampaitten villoista kehrättyä, kotona värjättyä – punaista ja mustaa – ja sitä kului näihin ohjaksiin pitkälti

toista kiloa. Mutta sittenpä ne olivatkin 'piukat ja kovat ja vahvat' ja 'ratustimis oli niin nätit tupsut'." Näin kertoo Varsinais-Suomen maakuntakirja 16.

Otto vai Janne?

Alma Pakulalla oli ollut muitakin kosijoita. Johan Vainio eli Tuorin Janne Ruskolta oli ollut molempien Pakulan sisarusten ihastus. Tuorin perhearkistossa on säilynyt runsaasti kirjeitä sekä Almalta että Aleksandralta. Kaikkia Alman kirjeitä en ole nähnyt, mutta vielä vuonna 1900 Alma kirjoitti Jannelle:

Rakas Ystäväni! - Olen saattanut sinulle paljon surua tällä välinpitämättömyydelläni. Mutta jos rakkautesi on sammumaton niin voit kaikki antaa anteeksi. Jos se on Herran tahto että meidän pitää yhdessä tämän maailman läpi vaeltaman niin en minä voi sitä vastaan olla. Kuitenki olen itsestäni heikko näin korkeaan kutsumukseen kun avioliittoon. Suokoon siis Kaikkivaltias minulle voimia velvollisuuttani täyttämään.

Emme tiedä, miksi Almasta ei tullut Tuorin Jannen emäntää, kosittu tekstin mukaan kuitenkin on. Onnen yrttitarhan sijasta Alma puhuu avioliiton velvollisuudesta. Ehkä hän ei ole varma tunteistaan? Kirjeen lopputervehdys on kuitenkin lämmin:

Ole sydämellisesti tervehditty ja jää hyvästi Armaani! Onnellista Uutta Vuotta toivoo ystävyydellä Alma Pakula.

Alman ja Oton ei tarvinnut kirjoittaa, koska he asuvat kilometrin päässä toisistaan ja tapasivat yhteisissä harrastuksissa nuorisoseurassa.

Iloa ja surua lapsista

Molemmat, sekä Alma että Otto, olivat lapsuudenkodissaan kokeneet monen sisaruksensa varhaisen poismenon. Yhdessä Otto ja Alma saivat neljä lasta. Kaksi poikaansa he menettivät sodassa, vaikka sitä ei Alma-äiti enää ollut näkemässä. Pauli Tapio (s.1915) kaatui talvisodassa 1940, nuorin Eero Johannes (s.1910) jatkosodassa 24.7.1941. Eeron serkku Tauno Vainio Ruskolta kirjoittaa kotiinsa 25.7.1941:

Eilen täällä kuulin eräältä Liedon pojalta, että Postin Eero on 23 p:nä lentopommituksessa haavoittunut aika vaikeasti, en tiedä sen tarkemmin. Hän oli myös tässä lähettyvillä, minäkin näin hänet kerran aikaisemmin.

Eerolta jäi vaimo Hilikka ja tytär Kaija Tuulikki (s.1939). Surua oli ollut jo Alma-äidin eläessä. Tytär Eila Annikki kuoli toisella kymmenellään kurkkumätään.

Perheen ilonaihe oli esikoinen, etevä Lauri (s.1908 - 1988), joka ensimmäisenä Pakulan sukuhaarasta aloitti akateemisen uran Turun yliopistossa ja jatkoi tohtoriksi, professoriksi ja akateemikoksi asti. Hänelle on omistettu Syyrin Sanomat 2003.

Lasten kouluttamista ja sivistysharrastusta pidettiin talonpoikaisessa ympäristössä hyvin tärkeänä jo varhain. Jo Oton sisaruksista Ida, Frans, Akseli ja Vilho oli koulutettu **opettajiksi**.

Otto hoitaa yhteisiä asioita

Avioliiton solmimisen jälkeen emännöys ja lapset ovat ilmeisesti vaatineet Alman ajan, joskus kuitenkin on hänen kirjoituksiaan nuorisoseuran lehdessä. Näin kävi varsinkin siitä syystä, että Oton aika kului yhä enemmän yhteiskunnallisissa tehtävissä. Maanviljely ja tilanhoito yleensä jäivät vähemmälle. Sen ymmärtää, kun seuraa Liedon historiasta Otto Postin lukuisia luottamustehtäviä. Tuntuu siltä, että Liedossa ei puoleen vuosisataan kerta kaikkiaan tultu toimeen ilman häntä.

Torpparivapautusta kohti otettiin ensi askel 1909, jolloin perustettiin asetuksen määräyksestä kuntaan maanvuokralautakunta, yhtenä kuudesta jäsenestä Otto Posti.

1911 hän oli perustamassa Liedon puhelinosuuskuntaa. Vuonna 1917 alkaneen elintarvikepulan aikana Posti toimi ko. lautakunnan johtajana. Pula hellitti vasta 1921. Ensimmäiseen kunnanvaltuustoon Otto Posti tietenkin valittiin 1919. Liedon palovakuutusyhdistyksessä hän toimi 1911 - 1949, vuodesta 1936 sen toimitusjohtajana. Otto Postin johdolla perustettiin Lietoon 1930 myös vapaaehtoinen palokunta, VPK.

Myös osuustoiminta oli Postin isännän sydäntä lähellä. Lankonsa Anton Pakulan kanssa Otto Posti perusti 1925 Liedon Yliskulman Osuuskassan. Yliskulman Osuusmeijerin ja Yliskulman Osuuskaupan hallintoelimissä hän oli yhteensä vuosikymmeniä. Mainittakoon vielä vakuutusyhtiö Aura ja valtion verotuslautakunta, mutta huomiotta jää tässä tehtävä jos toinenkin.

Kieltolain aikana salakuljetettu sprii virtasi, ja vuonna 1926 kunnanvaltuusto valtuutti kolme miestä tekemään kotietsintöjä, heistä yksi tietenkin Otto Posti. Viinanjuonnista oli tullut salamyhkäinen ja jännittävä urheilu, ja vielä viinan vapauduttua 30-luvulla huliinoitiin ja tapeltiin etenkin Ankan ja Raukkalan kylissä. 1930 perustettiin kommunismia kitkemään Suomen Lukko, ja samana vuonna syntyi Liedossa sen paikallisosasto 70 jäsenen voimin. Yhtenä alullepanijoista oli Otto Posti.

Liedon seurakuntakaan ei tullut toimeen ilman Postin isäntää: parikymmentä vuotta hän toimi kirkkohallintokunnassa, joka valmistelee asiat kirkkovaltuustolle ja panee toimeen sen päätökset.

Otto jää leskeksi

Suomen itsenäisyys oli uusi asia: oli paljon hoidettavia paikallistason asioita, paljon järjestettävää, paljon perustettavaa. Menevän ja menestyvän miehen takana on aina nainen. Älykkäänä ja aktiivisena naisena Alma Posti varmaan ymmärsi miehensä työn merkityksen ja tuki tätä kaikin tavoin. Niinpä on ollut valtava järkytys, kun Alma Posti kuoli lavantautiin 4.12.1932.

Vailla puolison tukea Otto Posti luopui vuonna 1935 poikansa Eero Johanneksen ja tämän vaimon Hilkan hyväksi ja muutti Huilun kylään Puiston taloon. Hänen talouttaan hoiti emännöitsijä Anna Lassila. Yhteiskunnallista toimintaansa Otto Posti jatkoi kuolemaansa saakka.

Pojantyttären Kaija Kurkelan muistoissa isoisä oli aina Puiston pappa, mutta Puiston-vierailua hän jännitti aina, sillä Anna-täti oli isokokoinen ja puhui kovalla äänellä. Kaija piti parhaana istua hiljaa tuolin kulmalla.

IHMINEN MUUTOSTEN KESKELLÄ NETISSÄ

Mikko Ihamuotilan teoksesta ”Ihminen muutosten keskellä” on painos lopussa, mutta teokseen voi tutustua kirjoittajan kotisivuilla www.mielesivoimavarat.fi. Teksti on vapaasti käytettävissä.

Mikko myy erinomaisia niskahierontalaitteitaan (hintaa 10 e + postikulut). Tilaukset puh.02-2319110.

Nuoret naiset valmistautuivat emännän tehtäviin käymällä Hjortmanin Turun Ruuanlaittokoulun. Aina Aleksandra Pakula, tuleva Tuorin emäntä, oikeassa yläkulmassa, keskellä ylhäällä tuleva kuulu pitokokki Hilda Kallio.

Sirkka Vainio

TUORIN TALOSTA

SEKÄ

AINA ALEKSANDRAN JA JOHAN VAINION ELÄMÄSTÄ

Ruskon kirkonkylässä sijaitseva Tuorin tila siirtyi vuonna 1894 huutokaupan perusteella talolliselle Kustaa Fredrikinpoika Hiidenvainiolle ja hänen vaimolleen Erika Loviisalle, jotka hankkivat Tuorin varmaankin lähinnä pojalleen Johan eli Janne Nestor Vainiolle (1874 – 1961). Tähän Tuorin taloon tuli Johan Vainion emännäksi Aina Aleksandra Pakula (1875 – 1957) Liedosta Pokkolan kylästä vuonna 1904.

Jannen ja Sandran häitä on kuvattu laajasti Varsinais-Suomen maakuntakirjassa ja Syyrin Sanomissa v.2000. Heidän kirjeenvaihtonsa on säilynyt Tuorin perhearkistossa. Janne ilmaisee tunteitaan Sandralle hyvin avoimesti ja kauniisti:

” Nyt näyttää kevät tulevan nopeilla askeleille - ja pian kuullaan taas muuttolintujen sulosäveleitä ja nähdään kaksittain (niiden) olevan yhteisen pesän teon touhuissa. Niin eikö meidänkin sovi ottaa esimerkkiä näistä pienistä lintuisista ja ruveta kans siihen hommaan, että perustetaan yhteinen koti, koska ne (linnut) ovat asetetut meille esikuvaksi muussakin? Niin kuin sanotaan: katsokaat taivaan lintuja, ei he kylvä eikä niitä, eivät myös kokoa riiheen – ja Teidän Taivaallinen Isän ruokki heidän. Ettekö te paljon enempi ole kuin he?”

Lapsuudenkodissaan Aina Aleksandraa kutsuttiin Sandraksi tai arkisemmin Santruksi, Ruskolla hänen etunimekseen vakiintuu Aina, jota tässä tekstissä käytetään. Tuorin isännästä nuorena käytetty Janne muuttuu Johaniksi, vanhana hän oli Tuorin pappa, ei siis enää taata kuten edellisessä sukupolvessa oli tapana vanhaaisäntää kutsua.

Aina ei tullut yhteisen pesän tekoon tyhjin käsin. Pakulan naapurissa asuva puuseppä Ville Leppäkivi valmisti kaikille Pakulan lapsille huonekalut, ja Ainan häätaatissa kulkivat Ruskolle mm. päästävedettävä kahdenmaattava, peilipiironki, kirjoituspöytä ja vaatekaappi. Runsaan liinavaatevaraston lisäksi Ainalla oli kaksi-puolinen ryijy ja vällyt. Myöhemmin tuotiin lehmiä ja vasikoita.

Aina ja Johan olivat taitavia ja työteliäitä. Varsinkin isäntä oli innokas Suomenkarjan jalostaja, ja lehmiä saatiin jopa kantakirjaan. Lisäksi karjassa oli ayshirerotua. Suomen maatilakirjan mukaan navetassa oli tilaa 22 lehmälle. Talo vaurastui.

Kun kauan toivottu esikoinen Tauno Eero Johannes syntyi 1911, tapahtuma oli hyvin merkittävä – olihan lasta odotettu seitsemän vuotta. Vuonna 1913 syntyi vielä toinenkin poika Olavi. Surulta ei kuitenkaan välttytty tässäkään perheessä. Olavi menehtyi angiinamyrkytykseen vain 23-vuotiaana. Hän oli lahjakas nuorukainen. Hän menestyi erinomaisesti Ruskon Yrityksen riveissä eritoten yleisurheilussa, jonka kiertopalkinnon sai pysyvästi haltuunsa. Olavi oli myös musikaalinen. Hän opiskeli viulunsoittoa Turun musiikkikoulussa.

Hautajaiset olivat hyvin mieleenpainuvat. Mukana olleet kertovat niistä vuosikymmeniä jälkeenpäin. Olavin urheilijatoverit kantoivat nuoren vainajan arkkua kotipihalta kirkonmäelle siunaustilaisuuteen. Saattoväki seurasi kulkueena. Nissin talon pihalla kantajat vaihtuivat.

Tilan rakennuskannasta tiedän, että Johan Vainio on rakentanut kivenavetan päähän tallin, jossa oli pilttuut viidelle hevoselle iso karsina varsoille. Navetan päädyssä oleva kaivo jäi tallin sisälle, ja siitä pumpattiin vesi sekä navetan että tallin tarpeisiin. Vesi oli tavattoman hyvää, Ruskon parhaaksi mainittua.

Johan ja Aina Vainion elämä sijoittuu Suomen historiassa aikakauteen, jolloin Suomi itsenäistyi, jolloin vahvistettiin kunnallista demokratiaa, jolloin nouseva osuustoimintaliike teki mahdolliseksi monet pääomia vaativat, maaseudulle välttämättömät yritykset. Oli paljon perustavanlaatuista työtä. Johan Vainio on ollut mukana kaikessa. Hän toimi kuntakokouksen puheenjohtajana ja oli siis Ruskon kunnan esimies. Kokoukset pidettiin Tuorin salissa, ja Aina-emäntä passasi Turusta tulleita kruununvouteja parhaansa mukaan. Isäntä hoiti myös pitäjän lainajyvästöä ja sen kirjanpitoa. Hän oli ponnekkaasti ajamassa pitäjään osuusmeijeriä, puhelinosuuskuntaa, maamiesseuraa ja monta muuta yhteiskunnallisesti tärkeää hanketta. Vapaapalokuntatyö oli Johan Vainion sydäntä lähellä, ja hänen perustamansa oli myös Ruskon raittiusyhdistys. Seurakunnan monissa luottamustoimissa tarvittiin Johan Vainiota. Kunnallisesta toiminnastaan Johan Vainio sai Suomen Kunnallisliiton hopeisen ansiomerkin.

Kansalaissodan aikana 1918 Johan Vainio oli mukana suojeluskunta-toiminnassa. Henkensä uhalla hän mm. kuljetti maitokuormassa kivääreitä Turkuun valkoisille. Talvi- ja jatkosodan aikana Suomen asiaa puolusti omalta osaltaan seuraava sukupolvi. Tauno Vainion sotatie ja sotakirjeenvaihto on esitelty Syyrin Sanomissa.

Vielä Johan Vainion luonteesta. Hän oli huumorintajuinen ja hyväntahtoinen, avulias ihminen. Karjalasta tulleita evakkoja kohtaan oli Tuorin isäntäväki erittäin ystävällistä ja ymmärtäväistä. Minun perheeni, Kettiset, tulimme Kuolemajärveltä Tuorin naapuriin. Kun meillä ei vielä ollut puhelinta, minä sain usein juosta Tuorille soittamaan eläinlääkärille tms. Aina-emäntä oli jo iäkäs, ja kun hänen jalkansa oli loukkaantumisen vuoksi kipsissä, hän usein pyysi minulta, että virittäisin tulen hellaan ja panisin perunasopan alkuun tai että silittäisin hänen esiliinansa, kun työ kipsatun jalan kanssa ei sujunut. Mennessäni avioliittoon

Tauno Vainion kanssa Aina-emäntä oli jo nukkunut pois, enkä oppinut häntä samassa taloudessa asuen tuntemaan, mutta hänestä on jäänyt mielikuva sydämellisestä, lämpimästä ihmisestä, jolla oli muun ohella sydämen sivistystä. Emännyytensä hän hoiti esimerkillisesti. Hänen harrastuksensa olivat käsityöt.

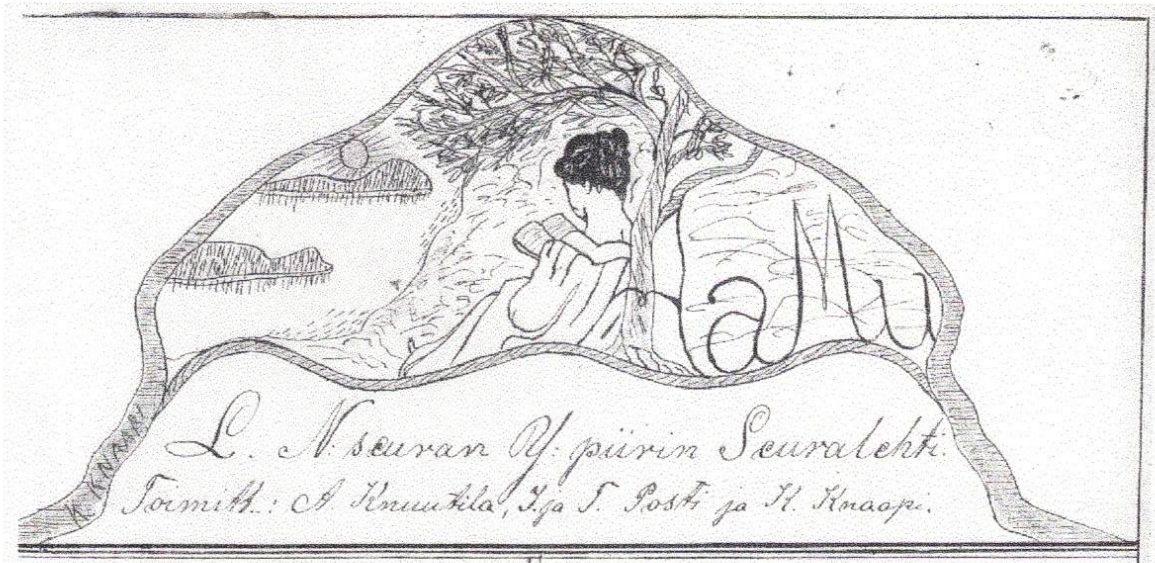
Omalla hiljaisella tavallaan Aina Vainio oli hyvin vahva ihminen. Nuoremman lapsen kuolema oli kova koettelemus, kuten lapsen kuolema aina on. Parin vuoden kuluttua tästä alkoi vuosikausien sota; ainoa poika Tauno oli rintamalla, emäntä ja isäntä olivat jo iäkkäitä ja saavuttivat sotavuosina seitsemänkymmenen vuoden iän. Maatilan työt piti kuitenkin tehdä, ja ne tehtiin, rukoillen ja Jumalaan luottaen. Mieheensä taustatukena ja toppuuttelijanakin Aina-emäntä osasi ohjata Johania, jolla joskus saattoi olla vähän liiankin suuria suunnitelmia, niin kuin Tauno on kertonut.

Appeni Johan Vainion kanssa elin puolitoista vuotta tultuani taloon miniäksi. Se aika antoi minulle paljon. Se herttaisuus, lämpö ja ystävällisyys, jota hän ylenpalttisesti osoitti talon nuorelle emännälle, ei mielestäni unohdu. Ne elämänsä viisaudet, joita häneltä opin ja jotka usein olivat Raamatusta lähtöisin, ohjasivat minua uudessa elämänvaiheessa. Hän oli Raamattunsa lkenut ja osasi soveltaa sen viisaudet arkielämään.

Palaan vielä appeni huumorintajuun: eräs palvelija, Martta, tuli pyytämään förskottia. Isäntä mietti hetken ja löysi taskustaan lapun, jossa luki: ”Mene tyttö työhön”, ja antoi sen Martan käteen. Mikäs auttoi, mentävä oli, ja palkan tyttö sai palkanmaksupäivänä.

Tällaisia asioita tulee mieleen suuresti kunnioittamiiani appivanhempia muistellessa.

Yliskulman nuorisoseuran kuukausilehti Aamun toukokuun 1903 numeron kansi.

Marja-Riitta Perttula

PAKULAN NUORTEN KULTTUURIHARRASTUKSIA

Nuorisoseuraliike herätti maaseudun nuorison 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa. Nuorisoseura oli kulttuurivaikuttaja: sen tarkoituksena oli kohottaa maaseudun siveellistä ja henkistä tilaa. Maria ja Otto Pakulan lapset Juho eli Janne, Aleksandra eli Santru, Alma ja Anton eli Anttoo elivät tuolloin aktiivista nuoruuttaan ja osallistuivat paikkakunnan sivistyselämään monin tavoin. Innokkaana on mukana myös Otto Posti, naapurikylän Tootulan poikia, josta tuli Alma Pakulan puoliso.

Kun Liedon nuorisoseuran Yliskulman piirin perustava kokous pidetään 19.2.1901, sihteerinä on Otto Posti, varapuheenjohtajaksi valitaan Juho Pakula ja johtokunnan jäseneksi hänen sisarensa Alma Pakula. Jo samana vuonna osallistutaan Suomen Nuorison Liiton kokoukseen Mikkelissä, jonne lähtee mm. Otto Posti. Nuorisoseura kustantaa rautatiepiletin.

Pakulan ja Postin nuoret saavat paljon tehtäviä nuorisoseurassa. He toimivat sihteerinä, rahastonhoitajina, ohjelmatoimikunnan ja seurantalons rakennustoimikunnan jäseninä, lehden toimittajina, juhlapuhujina, keskustelujen alustajina, lukutuvan hoitajina – Anton Pakula nousee 1908 seuran puheenjohtajaksi 25-vuotiaana, mutta vuoden kuluttua hän ilmoittaa, ettei ole vielä tehtävän mittainen ja luopuu.

Näytelmiä omassa talossa

Seurantalons rakentaminen Tootulaan vaatii seuralta huomattavaa ponnistusta. Jäseniltä kannettiin ylimääräinen maksu, lahjoituksiakin toki saatiin, mutta lisäksi järjestettiin iltamia, arpajaisia ja ompelukerhoja. Perimätiedon mukaan Pakulan nuoret saivat seurantalons rakennustyömaalle suruviestin isänsä Otto Pakulan kuolemasta 1912.

Seuran teatteritoiminta alkaa pöytäkirjojen mukaan 1903, jolloin esitetään ”Viisitoista penniä” ja ”Henkikirjoitus”. Ensimmäisen maailmansodan vuosiin mennessä on esitetty mm. ”Hän on Sysmästä”, ”Karkurit”, ”Daniel Hjort” ja ”Pohjalaisia”. Näytelmien kanssa vierailaan mm. Prunkkalassa ja Tarvasjoella. Roolijaoista ei pöytäkirja kerro. Liedon historia mainitseekin, että uudessa omassa talossa näytelmänharrastajat äityivät niin aktiivisiksi, että seuran johto pelkäsi toiminnan luisuvan pelkäksi huvitteluksi.

Aikuisopetusta

Liasta huvittelusta seuralaisia syytettiin turhaan, sillä nuorisoseura piti silmämääränään myös tiedollista ja taidollista jatkokoulutusta. Sen aloitteesta järjestettiin Yliskulman koululla aikuisopetusta kirjoittamisessa, lukemisessa, laskemisessa ja musiikissa – yleistä oppivelvollisuuttahan ei tuolloin vielä ollut, ja monen kansalaisen perustaidot olivat puutteelliset. Pakulan ja Postin nuoret olivat toki kansakoulunsa käyneet – Liettoonhan perustettiin kansakoulu v.1883. Moni kävi vielä kansanopiston, pojat maatalousalan koulun ja tytöt talouskouluja tulevaa emännän tehtävää varten.

Lukutupa

Liedon kuntaan oli taisteltu kunnankirjasto 1865, ja kirkon sakaristosta sai pyhäpäivisin lainata kappalaisen rahvaalle valikoimaa kirjallisuutta, lähinnä hengellistä. Nuorisoseura perusti modernin kyläkirjaston ja lukutuvan. Kirjallisuudesta kiinnostunut Juho Pakula hoiti seuran lukutupaa vuodesta 1902 alkaen. Se kiersi Yliskulman taloissa, pöytäkirjan mukaan se oli Pokkolan Pakulassa helmi-, touko-, elo- ja marraskuun. Työaikana ei luettu, sillä lukutupa oli avoinna vain sunnuntai-iltapäivisin. Sinne oli tilattu kymmenkunta lehteä, mm. Uusi Aura ja Uusi Suometar, ja siellä oli myös pieni kirjasto.

Aamunsäde

Raittiusliike löysi muotonsa myös nuorisoseuran piirissä. Vuonna 1903 perustettiin raittiusseura Aamusäde. Se toimi vuodesta 1903 kansalaissodan vaiheille, mutta jatkoi 1921 raitistamistyötä pöytäkirjojen mukaan 1940-luvun loppuun. Pakulan ja Postin nuorilta riitti aikaa ja tarmoa tähänkin toimintaan. Myös paikkakunnan papit ja opettajat liittyivät mukaan. Aamusäteen opintopiirin aiheet olivat hyvin yleisiä. Mainittakoon opettaja Elsa Koskenvoiman alustus ”Uskonpuhdistuksen muisto”. Mahtoiko kukaan uskaltaa ottaa puheeksi Lutherin elämännautintoja arvostavaa asennetta? Vuoden 1947 pöytäkirjasta näkyy, että raittiusseuraan kuulutaan polvesta toiseen: Anton Pakulan poika Pertti Pakula lukee tilaisuudessa kertomuksen.

Keskustelua ja väittelyä

Nuorison kasvatustavoitteita palveli myös kerran kuussa pidettävä keskusteluilta. Seuran jäsenet halusivat kehittyä puhujina, mielipiteiden perustelijoina ja myös kirjureina. Tilaisuuksista pidettiin nimittäin pöytäkirjaa ainakin v.1902 - 1904. Kirjatuissa puheenvuoroissa voi kuulla kauan sitten eläneitten äänen ja aistia hitusen sitä maailmaa, jossa tuolloin on eletty. Poliittikkaa ei käsitelty, vaikka Suomessa elettiin sortovuosien aikana syntyvien uusien poliittisten puolueiden kautta.

Juho Pakula on mm. alustanut siitä, miten saataisiin väkijuomat pois elotalkoista, miten yökulku eli yöjalassa kulkeminen olisi kitkittävä nuorison keskuudesta ja onko aineellinen rikkaus asetettava ihmisarvon mittapuuksi. Juho ihailee Tolstoin mukaista vaatimatonta elämäntapaa, mutta keskustelu päättyy kirjurin mukaan väittelyyn sosialismista. Juhon ehdotuksia oli myös voimistelu- ja urheiluosaston perustaminen seuran yhteyteen. 1914 perustettiin myös puhujaosasto. Sivistys- ja koulutuspyrkimykset olivat siis varsin kunnianhimoisia.

Anton Pakulasta kehittyi miehuusvuosinaan keskeinen yhteiskunnallinen vaikuttaja, mutta näinä vuosina häntä vaivaa vielä ujous; kun keskustellaan osallistumisesta, hän tuntee kritiikin melko ankarana ja kärsii siitä, että puhumaan nousevan luullaan pitävän itseään kovin tärkeänä. Selviää kuitenkin, että Anton on perillä työväenliikkeen vaatimuksista kahdeksan tunnin työpäiväksi ja että hän osaa siteerata mm. Maila

Talviota. Mutta kun Antonin pitäisi alustaa nuorisoseuran ja maamiesseuran välisestä ”kissanhännänvedosta” 9.10.1904, hän toteaa: - En pysty alustamaan aiheesta. Seura ei päästä Antonia vähällä, vaan antaa hänelle uuden aiheen marraskuuki: palvelusväen vapaaviikkojen tarkoitus, mutta emme saa tietää, miten kävi, sillä pöytäkirja päättyy tähän.

Aleksandra Pakula eli Santru (s.1875) tuntuu veljensä Antonin tavoin hieman ujoilta tässä vaiheessa. Hän toimii kirjurina, lukee kertomuksia ja lausuu runoja, mutta puheenvuoroja ei ole kirjattu. Syykin Aleksandran hiljaisuuteen on: hänen mielensä täyttää varmaan Ruskolta Tuorin talosta muuan nuori isäntä nimeltään Juho – Janne – Wainio. Heidän kirjeenvaihtonsa on säilynyt vuodesta 1902 alkaen, mutta he ovat tunteneet toisensa jo vuosia. ”Ystäväni armaani, neiti Sandra”, kuten Janne häntä puhuttelee, lähtee Ruskolle emännäksi 1904. Heidän kirjeenvaihtonsa ja hääkuvauksensa on julkaistu Syyrin Sanomissa v. 2000.

Alma Pakulasta saa pöytäkirjojen perusteella kuvan erittäin toimeliaasta, älykkästä ja käytännönläheisestä nuoresta naisesta. Paitsi alustaja, hän on myös innokas ja rohkea keskustelija. Alma on esitelmöinyt mm. puhtauden merkityksestä, valehtelemisesta ja kotikutoisten tekstiilien ja yleensäkin kotimaisen tuotannon suosimisesta.

Otto Posti oli innokas alustaja ja keskustelija. Hänen alustusaiheitaan olivat mm. säästäväisyys, ylpeys ja eläintensuojelu. Jos keskustelu käy kovin totiseksi, hän liioittelee ja herjaa. Niinpä, kun hänen tuleva vaimonsa Alma on alustanut siisteyden merkityksestä, Otto ”piti kysymystä sopimattomana keskustelunaiheena. Miten tällaisenakin aikana (on lokakuu 1902) pitää puhdasta ja pysyy puhtaana esimerkiksi henkilö, joka käy riihellä ja taas sieltä päästyä tarttuu auran kurkeen. Sellaisissa töissä, jos missään, täytyy likaantua. Ja yleensä maanviljelijän kaikki työt ovat sellaisia, joissa ei voi puhtaana pysyä.”

Vähän ajan päästä Otto heittää lisää pököä pesään: ”—jos joka kerta kun huoneisiin tulee, tarvitsisi pestä saappaansa ja takkinsa ja vielä naamansakin – niin ei kerkiäisi muuta kuin itseänsä puhdistamaan.”

Alustaja Alma Pakula on varmaan näyttänyt myrskyn merkiltä, sillä loppuyhteenvedossa tuleva aviomies peruu vähättelevät puheensa. Naimisiin Alma Pakula ja Otto Posti ovat menneet vuonna 1907.

Myös isoisäni Juho Pakula, Janne, tuntuu ajoittain kärsivän keskustelun liiasta totisuudesta, ja esimerkiksi väiteltäessä siitä, onko pröystäilyä käyttää hattua vai olisiko tyydyttävä huiviin, hän ehdottaa, että jokainen nuorimies ostaisi tulevana keväänä hatun ja sovittaisi sen valitsemansa daamin päähän.

Työväenyhdistys Murtaja

valitsee omansa

Nuorisoseuraliike on poliittisesti sitoutumaton, eikä ainakaan pöytäkirjoihin ole merkitty juuri mitään sortovuosiin tai alkavaan työväenliikkeeseen viittaavaa. Yliskulmalle oli kuitenkin juuri näinä vuosina perustettu työväenyhdistys Murtaja, jonka toiminta ennen ensimmäisiä yleisiä eduskuntavaaleja oli kiihkeän poliittista. Anton Pakula mainitsee pari kertaa kahdeksan tunnin työaikaista. Isänmaallisuus-keskustelun tärkein aihe on Amerikan-siirtolaisuus: todetaan, ettei omaa maata sovi hylätä, ei paremman elintason eikä uuden asevelvollisuuslain vuoksi.

Eläinsuojeluasiala konkretisoituu huoleen tukkimetsässä työskentelevien hevosten hyvinvoinnista.

Puutarhan perustamista maalaistaloon pidetään vielä 1902 ylellisyytenä, koska työtä riittää muutenkin (Otto Posti); Alma Pakulan kyökkikasvimaasta edellisenä kesänä on tullut pelkkää tappiota; Juho Pakula huomaa kuitenkin, että puutarhatyö kasvattaa lapsia

tärkein aihe on Amerikan-siirtolaisuus: todetaan, ettei omaa maata sovi hylätä, ei paremman elintason eikä uuden asevelvollisuuslain vuoksi.

Eläinsuojeluasiala konkretisoituu huoleen tukkimetsässä työskentelevien hevosten hyvinvoinnista.

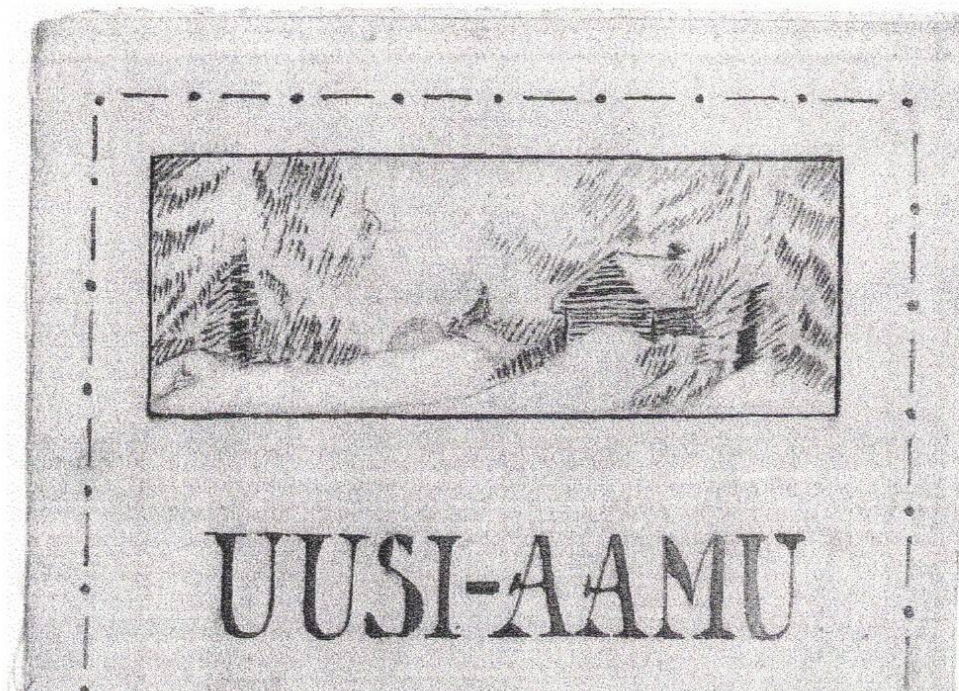
Puutarhan perustamista maalaistaloon pidetään vielä 1902 ylellisyytenä, koska työtä riittää muutenkin (Otto Posti); Alma Pakulan kyökkikasvimaasta edellisenä kesänä on tullut pelkkää tappiota; Juho Pakula huomaa kuitenkin, että puutarharyö kasvattaa lapsia toimeliaisuuteen ja tarkkuuteen; Oton mielestä puutarharyö sopisi naisille. Elettiin kuitenkin kiihkeän muutoksen aikaa: 1920-luvulla Lietoa kiersi valokuvaaja, ja silloin jo yhden ja toisenkin talon pihaa koristi pätkkiäidalla rajattu puutarha!

Janne Pakula alustaa myös yöjalassa käynnistä ja ehdottaa moisen säädyttömyyden tilalle voimisteluseuran perustamista! Voimistelunohjaajaa ei kuitenkaan löydy, ja ilmeisesti yöjalassa käydään Yliskulmalla edelleen vanhaan malliin, vaikka Otto Postin mielestä ystäviä voisi tavata päiväsaikaan tai suorastaan kirjeitse! Yhtään Oton Almalle laatimaa kirjettä ei kuitenkaan ole säilynyt – tuhoutuivat varmaan Postin talon päärakennuksen palossa...

Kuukausilehti Aamu

Nuorisoseura julkaisee myös lehteä. Käsinkirjoitettu julkaisu ilmestyi kerran kuussa, ja toimittamisesta oli vastuussa yksi kyläkunta kerrallaan. Arkistossa on säilynyt Alkunimistä lehteä vuodelta 1898, nimenä on Aamu ainakin 1902. Kansalais sodan aikana on ilmeisesti taukoa, ja 1924 alkaa Uusi-Aamu. Seuran kuulumisten ohella tekstit ovat pääasiassa kaunokirjallisia: kertomuksia, runoja, esseitä, kaikki kuitenkin nimimerkillä, kuten Aapeli, Pilven veikko ja Auramies. Pääasiana on kuitenkin kansanvalistus, ja kansallisina merkkipäivinä on artikkeleita Runebergista, Lönnrotista, Kivistä, Kalevalasta. Myös antiikin sankarit Aleksanteri Suuri, Hannibal ja Caesar saavat osansa. Tekstit ovat varsin korkeatasoisia ja kertovat lukeneisuudesta. Kansikuvat ovat kauniisti piirrettyjä, käsiala kaunista ja selkeää.

Maaseudun nuorten tietämys ja kulttuuripyrkimykset ovat siis olleet varsin mittavia. Ainakin saa vastauksen siihen, mitä voisi vapaa-aikanaan tehdä, ellei olisi radiota eikä televisiota.

EEVA PAKULA

MIKSI OPISKELEMME SUOMEA?

Eeva Pakula (1917 – 2002), Amanda ja Juho Pakulan tytär, suoritti Turun tyttökoulussa keskikoulun ja myöhemmin Wetterhoffin opiston Hämeenlinnassa. Yksi hänen kirjoitelmansa on säilynyt, luultavasti tyttökoulun yläluokilta. Kirjoitelmassa näkyvät silloisen kouluopetuksen arvot: kirjakielen ja kieliopin arvostaminen. Arvosanaksi opettaja on merkinnyt 9.

Siis - miksi opiskelemme suomea?

Nyky aika vaatii jokaiselta valistuneelta kansalaiselta ainakin tyydyttävää kirjakielen taitoa. Se taito meidän on jokaisen opiskelemalla hankittava itsellemme.

Useimmat luulemme osaavamme äidinkieltämme, kun tulemme puheessamme hyvin toimeen. Mutta minkälaista on puhekielemme? Useimmiten se on huolimaton, vaillinaista ja täynnä virheellisyyksiä. Kotioloissa puhumme tavallisesti jotakin kokonaan kirjakielestä poikkeavaa murretta. Kun joskus joudumme julkisesti esiintymään, saamme huomata, ettei tämä kielitaitomme riitä. Kirjakielen taitamattomuus voi saattaa meidät pahaan pulaan. Emme osakaan lausua ajatuksiamme selvästi ja johdonmukaisesti, puhumattakaan siitä, että osaisimme käyttää kieliopillisesti virheetöntä kieltä.

Ajatusten ilmaiseminen kirjoittamalla on vielä vaikeampaa kuin puhuminen, sillä kirjoituksessa meidän on käytettävä yksinomaan kirjakieltä. Murteeseen puheessa lujasti kiintyminen voi tällöin aiheuttaa suuria vaikeuksia.

Meillä on kuitenkin kielioppi, joka tekee jokaiselle äidinkielen opiskelun mahdolliseksi. Kielioppi käsittelee kielen rakennetta. Se selittää, mitkä sanamuodot ovat kirjakielen muotoja, miten sanoja on kirjoituksessa merkittävä, miten välimerkkejä on käytettävä j.n.e.

Kieliopin osaaminen on siis ensimmäinen edellytys hyvän kielitaidon saavuttamiseksi. Se ei kuitenkaan vielä yksinään riitä. Kieliopin lisäksi tarvitsemme ahkeraa harjoitusta. Meidän on opittava soveltamaan kieliopin sääntöjä käytäntöön. Siksi opiskelemme esim. ainekirjoitusta.

Hyvän kirjallisuuden lukeminen voi myös edistää kielemme kehitystä, nimittäin silloin, kun emme lue yksinomaan ajankuluksi, vaan syvennymme erikoisesti kirjailijan tyyliin. Siten voimme kehittää tyyli- ja kielikorvaamme niin, että opimme omassakin kirjoituksessamme vähitellen käyttämään oikeita sanoja ja muotoja.

Päämäärä, johon suomen kielen opiskelussa pyrimme, tuntuu hyvin kaukaiselta. Paremmiksi kielenkäyttäjiksi me voimme hyvällä tahdolla kehittyä. Täydellisyyttä tuskin koskaan voimme kaikki saavuttaa. Mutta pyrkimys kuuluu jokaiselle, ja siihen sisältyy jo paljon.

SUKUSEURAN HALLITUKSEN UUDET JÄSENET

Kaija Kurkela, o.s. Posti, on uusi sukuseuran hallituksen jäsen Christina Muurisen tilalla.

Olen Kaija Kurkela, 1939 syntynyt peruslietolainen. Kuulun Pakulan sukuhaaraan. Ylioppilaaksi pääsin -58 Turun Suomalaisesta Yhteiskoulusta.

Alkuun riitti töitä kotitalalla, välillä kävin talous- ja emäntäkoulun sekä hotelli- ja ravintolakoulun, minkä jälkeen olin töissä Pallastunturilla kolmatta vuotta. Sairaanhoidajakoulusta valmistuin sairaanhoitajaksi 1965 ja erikoistuin heti lasten-sairaanhoidon. Työurani loppuvuosina työskentelin korva- ja silmäklinikalla. Työpaikkani oli koko ajan TYKS, josta jäin eläkkeelle 1998.

Tällä hetkellä toimin 89-vuotiaana äitini omaishoitajana. Harrastuksiani ovat erityisesti kиеlet, mutta myös puutarha ja käsityöt ovat lähellä sydäntäni.

Sirkka Vainio, o.s. Kettinen, valittiin toisen kerran sukuseuran hallitukseen tyttärensä Leena Helttulan tilalle.

Olen Tauno Vainion kanssa 1959 solmimani avioliiton kautta liittynyt Pakulan sukuhaaraan. Olen evakkotyttö Kuolemajärveltä, syntynyt 1939. Kun itselläni on vähän sukulaisia, sukuseura on ollut minulle tavattoman tärkeä. Olen onnellinen, kun minut on hyväksytty mukaan. Syyrin Sanomia olen lukenut hyvin mielelläni.

Harrastukseni liittyvät seurakuntaan. Olen kirkkovaltuustossa, ja toimin diakoniatyössä ja seurakunnan vapaaehtoistyössä. Laulan kirkkokuorossa. Kirjallisuus, klassinen musiikki ja konsertit ovat elämäni leipä ja vesi. Matkustelen paljon. Kaikkein eniten kuitenkin iloitsen kuudesta lapsenlapsistani.

Sini Inari Fabre, s.1981, edustaa sukuseuran hallituksen nuorta sukupolvea. Hänet valittiin Mikko Ihamuotilan seuraajaksi.

Kuulun Ihamuotilan sukuhaaraan. Ylioppilaaksi pääsin Puolalan lukiosta vuonna 2000. Opiskelen ranskaa ja espanjaa Turun yliopistossa. Elämäni ensimmäiset yksitoista vuotta asuin perheeni kanssa Ranskassa, ja kun tulin Suomeen viidennelle luokalle, oli alkuun vaikeaa, kun kaikki tapahtui suomeksi. Suomalaisen rehellisyys, vaatimattomuus ja kyky olla hiljaa vaikuttamatta silti työkeältä ovat asioita, joita arvostan kotimaassani.

Harrastan pyöräilyä, matkustamista, nyt varsinkin Suomessa, sekä lukemista. Mieleeni ovat elämäkertaromaanit ja dekkarit.

Sukuseuran toiminnassa minua kiinnostaa omat sukujuuret ja nuorten saaminen mukaan.

Riikka Isotalo, s.1975, nuoren siiven edustaja hallituksessa, tuli sisarensa Outi Niemisen tilalle seuran rahastonhoitajaksi.

Riikka Isotalo kuuluu Pakulan sukuhaaraan. Hän on tullut ylioppilaaksi Liedon lukiosta, opiskelee ja asuu Turussa. Riikka kertoo itse itsestään toisaalla lehdessä.

MATILDA IHAMUOTILAN MUISTOSÄÄTIÖN Uudet Luottamushenkilöt

Anssi Aaltonen Lentäjä ja vasta leivottu perheenisä

Anssi Aaltonen on valittu Matilda Ihamuotilan muistosäätiön hallitukseen Mikko Ihamuotilan tilalle, ja hän on siis siirtynyt apurahan hakijasta apurahan myöntäjien puolelle.

Olen Anssi Aaltonen, Marja Ihamuotilan ja Jari Aaltosen vanhempi poika, Matilda Ihamuotilan lapsenlapsenlapsenlapsi, siis hänen jälkeläisensä 4. polvessa. Olen 27-vuotias ja varttunut Säkylässä ison Pyhäjärven rantamilla. Turvalliset kotiolut karistin lähtiessäni suorittamaan varusmiespalvelustani Uttiin, josta sittemmin siirryin opiskelemaan ilmailun alkeita Ilmasotakouluun (nyk. Lentosotakoulu) Kauhavalle.

Alkuun pidin koko varusmiespalvelustani vain jokaisen suomalaisen nuorukaisen velvollisuutena. Siivet kantoivat kuitenkin sen verran, että yhteys puolustusvoimiin on jatkunut näihin päiviin. Varusmiespalveluksen jälkeen pääsin Maanpuolustus-korkeakouluun eli kadettikouluun ilmavoimalinjalle, josta valmistuin v.2002 lentoupseeriksi ja tällä hetkellä kaartelenkin työkseni keskisen Suomen ilmatilassa.

Opiskeluni aikana v. 1997 Matilda Ihamuotilan muistosäätiö tuki minua avustamalla tietokoneen hankinnassa. Toivonkin nyt voivani osaltani korvata silloin saamani avun osallistumalla säätiön toimintaan ja tekemällä hyviä päätöksiä.

Suurin tulevaisuuden haasteeni ja ilonaiheeni on kuitenkin vasta syntynyt esikoisemme, tytär, hänen kasvunsa ja kehityksensä seuraaminen.

Heikki Kurkela LASKUTAITOINEN MUISTOSÄÄTIÖN HALLITUKSEEN

Heikki Kurkela Pakulan sukuhaarasta valittiin Matilda Ihamuotilan muistosäätiön hallitukseen Marja-Riitta Perttulan jälkeen.

Olen Heikki Kurkela, 33-vuotias lietolainen opettaja. Opettajia on suvussani paljon, isoisäni Otto Postin sisaruksista opettajia oli kerrassaan neljä. Kuulun Pakulan sukuhaaraan. Ylioppilaaksi kirjoitin 1991 Aurajoen lukiosta, ja armeijan jälkeen opiskelin Turun kauppakorkeakoulussa laskentatointa ja kauppa-oikeutta.

Ekonomin paperit sain 1999.

Työkokemusta minulle on vuosien varrella kertynyt mm. Wärtsilän Pernon telakalta, Liedon kunnan sivistystoimesta ja Turun yliopistosta. Viimeiset vuodet olen työskennellyt laskentatoimen lehtorina Salon kaupan ja terveyden ammatti-opistossa.

Työn ohella jatkan opintoja, mutta ehdin sentään harrastaa jonkin verran rooli-pelejä.

Isotalon tyttärien hääeleganssia kesällä 2005. Morsian Riikka keskellä, Mari vasemmalla, Outi oikealla.

Riikka Isotalo

"OPETTELEN LUKION OPETTAJAKSI" - JA SUKUSEURAN RAHASTONHOITAJAKSI

On tullut aika astua suvun tietoisuuteen.

Olen Merja ja Tuomas Isotalon keskimäinen tytär. Asun Turun Halisissa tuoreen aviomieheni Mikko Tikkasen sekä kahden kissamme Valon ja Voiton kanssa. Teen tällä hetkellä psykologian-, uskonnon- ja filosofian lehtorin äitiyslomasijaisuutta Pernon lukiossa. Mieheni on biologi, tarkemmin sanottuna kasvifysiologi, ja tekee väitöskirjaansa fotosynteesistä (Reaktio, johon elämä maapallolla perustuu", sanoo hän). Elämämme on oikeastaan aika mukavaa.

Olen myös Syyrin sukuseuran uusi rahastonhoitaja. Tehtävä ei ole kovin mieluinen, mutta olen oppinut työni kautta ottamaan monet uudet ja vastenmieliseltäkin tuntuvat asiat haasteina. Omissa raha-asioissani olen varsin suurpiirteinen: laskut kyllä maksetaan, usein ajallaan, joskus ei. Otinkin tehtävän vastaan puhtaasta velvollisuudentunnosta. Suku on tukenut Matilda Ihamuotilan muistosäätiön kautta opintojani, joten vastavuoroisuuden periaatteen mukaisesti on tullut minun vuoroni antaa osani Syyrin sukuseuran kautta muistosäätiölle. Kiitän saamastani tuesta.

Tällä hetkellä elämäni määrittää ja määrää eniten työni opettajana. Matka opettajaksi on edelleen kesken, ja joskus se tuntuu ylipääsemättömän raskaalta: pelkkää ylämäkeä! Onneksi välillä tulee pitkä myötämäki, jota on helppo viilettää tuhatta ja sataa. Päiväni vietän siis koulussa ihmisvilinässä. Työ jatkuu illalla keittiön pöydän ääressä tunteja suunnitellen ja kokeita korjaillen. Raskasta, mutta antoisaa. Psyykkaan itseäni jatkamaan: tämän kun vielä selvität, olet piirun verran fiksumpi. Silti tuntuu, että uusi tieto pyyhkäisee aiemman alta pois, ja kaikki alkaa jälleen alusta. Mukavinta on kuitenkin, että viihdyn työssäni.

Viikko kuluu nykyisin hujauksessa. Pohdin ystäväni kanssa drinkin äärellä syvällisiä: onko tämä nyt se kolmenkymppin rajapyykki, jonka jälkeen elämämme jatkuu edelleen yhtä hurjaa vauhtia, ja sitten eräänä päivänä havahdumme: tässäkö kaikki oli? Meidän kummankin elämä on tällä hetkellä kovin erilaista (hän hoitaa viisikuista tytärtään kotona), mutta kokemuksemme elämäkulusta tismalleen samanlaiset.

Olen elämäntyyliiltäni turvallisuushakuinen. Tärkein paikkani on koti: aikaisemmin Tarvasjoella, nyt jo vuosikausia Halisissa. Kotiin päästyäni vaihdan päälleni röntttöiset ja nukkaantuneet kotivaatteeni, ja ah! voin taas hengittää. Villasukat ovat tärkeimmät, ja niitä käytänkin kesät ja talvet. Elli-mamman poistuttua keskuudestamme sukankutojan roolin on ottanut pikkusiskoni Mari. Annan suurta arvoa tälle taidolle.

Turvallisuushakuisuus näkyy elämässäni muutenkin kuin villasukkina tai uravalintana. En ole kosmopoliitti suuri seikkailija; en esimerkiksi lähde viikkokausiksi Meksikoon pelastamaan merikilpikonna, kuten eräs ystäväni, niin tärkeältä kuin se kuulostaakin. Mieluummin uppoudun kotisohvalla kirjojen maailmaan - mielestäni eskapismia parhaassa muodossa. Oletko muuten sinä lukenut Donna Tarttin teoksen ”Jumalat juhlivat öisin”? Tai Keri Hulmen kirjan ”Mauriora – maan voima”?

On tietenkin kyseenalaista lukea suurimmaksi osaksi pelkkää populaarikirjallisuutta. Vaikka toisaalta mielestäni paljon epäilyttävämpää on lukea pelkkää tietokirjallisuutta... Molempi parempi siis.

Joka tapauksessa olen viime aikoina ollut huolestunut sivistykseni tasosta. Kriisini saattaa liittyä kehittyvään opettaja-identiteettiini. Lainasinkin kirjastosta yöpöydälleni kirjan ”Sivistyksen käsikirja – kaikki mitä tulee tietää”. Projektini ei ikävä kyllä ole juurikaan edistynyt, enkä siis edelleenkaan tiedä vastausta kirjan takakannessakin esitettyyn kysymykseen Don Quijoten tuntemisen tärkeydestä. Stockmannin hulluilla päivillä hipelöin vaikuttavan oloista opusta nimeltä ”Suomen historia” – mutta ostamatta se kuitenkin jäi, painoikin niin paljon! Sen sijaan satsasin kummipoikamme (isosiskoni Outin ja hänen miehensä Tapanin pian 6-vuotias Emil) tulevaisuuteen sivistyneenä nuorena miehenä ja hankin hänelle Mauri Kunnaksen ”Seitsemän koiraveljestä”. Aion tietenkin itse lukea kirjan ensin - ihan vain kertauksen vuoksi – pienin askelin kohti sivistystä siis!

Tulevaisuudenhaaveeni on tietenkin saada pysyvä työpaikka. Ja upeinta luonnollisesti olisi, jos se löytyisi vieläpä näiltä seuduilta. Psykologisten tutkimusten - ja oman kokemuksen - mukaan ihmiset antavat paljon arvoa sellaisille asioille, joita eivät ole vielä saavuttaneet. Yleensä arvo kummasti laskee asian saavuttamisen jälkeen. Kiitollisuuden- ja tyytyväisyydentunne on kovin lyhytaikaista.

Tietenkin tuntuu hieman oudolta, että pitäisi olla erityisen kiitollinen sellaisesta itsestään selvästä asiasta kuin työpaikka, eikö tunnu?

Mutta se näyttää olevan ajan henki.

Terveisin
Riikka Isotalo

Mari Isotalo

METSÄTALOUS ON MINUN ALANI

Olen Merja ja Tuomas Isotalon nuorimmainen tytär Mari ja edustan Liedon Pakuloiden nuorta polvea. Lapsuuteni ja nuoruuteni vietin Tarvasjoella, jossa rakas kotini edelleen sijaitsee ja jossa ehdin nykyään käydä aivan liian vähän. Kotoa muutettuani opiskelin Turun yliopistossa taloustieteitä ja valmistuttuani päätin jatkaa Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa. Asun Helsingin keskustan tuntumassa opiskelija-asunnossa avopuolisoni Markun ja Helmi-kissan kanssa.

Opiskelen neljättä vuotta metsäekonomiaa ja tarkoitukseni on valmistua metsänhoitajaksi. Maatilan tyttären taustasta huolimatta ennakkotietämykseni metsänhoidosta oli aloittelijan tasolla, mutta opintojeni myötä tieto on lisääntynyt huomasti. Metsänhoitajan opintoihin nimittäin kuuluu kenttäkurssit Hyytiälän metsäasemalla Orivedellä, jossa vietin yhteensä 10 viikkoa metsänhoidon, metsänarvioinnin ja puuteknologian käytäntöä opiskellen. Hyytiälän kenttäkurssit olivat mielenkiintoisia myös sikäli, että harvoin yliopistossa suoritetaan kursseja yhtä käytännönläheisesti ja eristyksissä muusta maailmasta. Matilda Ihamuotilan muistosäätiön tuella olen mahdollistanut siis pitkän ja monipuolisen opintoputkeni ja säätiön avustuksella olen saanut esimerkiksi kyseiset kenttäkurssit maksetuksi ja hankittua opiskelijalle välttämättömiä työkaluja, kuten esimerkiksi tietokoneen. Tästä suuri kiitos muistosäätiölle, joka on mahdollistanut ja monipuolistanut opintojani jo monta vuotta.

Päivät kuluvat luvattoman nopeasti. Välillä tuntuu, että vuorokauden tunnit eivät riitä kaikkien tehtävien suorittamiseen, sillä opintojen ohessa käyn myös töissä. Syksyllä aloitin tutkimusassistenttina yrityksessä, joka tekee erilaisia tutkimuksia toimeksiannoista. Työnkuvani on erittäin monipuolinen: välillä olen mysteerioistoksilla arvioiden esimerkiksi myyjien palveluosaamista tai vuorovaikutusta asiakkaan kanssa, välillä istun koneen äärellä tehden avustavaa tutkimus- ja tallennustyötä.

Harrastuksiinkin tuntuu jäävän aivan liian vähän aikaa. Erityisesti nautin lukemisesta, ja näin syksyiseen aikaan on myös mahtavaa ottaa kudin käteen ja neuloa esimerkiksi villasukkia. Neulomisharrastuksesta olen erityisen kiitollinen isoäidilleni Ellille (Pekka Pakulan puoliso, latojan huom.), joka kärsivällisesti jaksoi opettaa minua ja jätti perinnöksi yhä harvinaisemmaksi käyvän taidon, josta todella pidän. Avomieheni Markun kautta illat täyttyivät myös osakuntatoiminnasta. Varsinaissuomalainen osakunta on yhteisö, joka koostuu Helsinkiin opiskelemaan muuttaneista varsinaissuomalaisista. Osakunta kokoontuu aina keskiviikkoisin viettämään iltaa vaihtelevien kuntailtojen merkeissä; lisäksi osakuntalaisten kesken harrastetaan urheilua, kulttuuria ja ihan vain yhdessä oleilua.

Opintojen lomassa odotan aina pääsyä Tarvasjoelle äidin herkkupöydän ääreen, koko perheen pariin, nauttimaan yhteisestä ajasta ja levon hetkestä.

**SUOMEN KULTTUURIRAHASTON
MATILDA IHAMUOTILAN RAHASTOSTA
MYÖNNETYT APURAHAT VUONNA 2005**

Verotussyistä puolet Matilda Ihamuotilan muistosäätiön varoista on siirretty Suomen Kulttuurirahaston yhteyteen, koska yleishyödylliset säätiöt ovat verottomia ja koska Matilda Ihamuotilan muistosäätiön pääomakin olisi muutoin huvennut valtion taskuun.

Matilda Ihamuotilan rahasto jakaa stipendejä yleensä joka toinen vuosi, ja suvun jäsenet ovat kelvollisia hakemaan rahaa tästä rahastosta. Jaettavasta kokonaissummasta menee 30 % pelastusarmeijalle. Näin on otettu huomioon Rikhard Ihamuotilan ajatus auttaa köyhiä ja turvattomia.

Oma säätiömme valitsee keskuudestaan apurahoja myöntämään kaksi asiamiestä. Asiamiehinä ovat tällä hetkellä fil.tri Heini-Maria Järvinen ja dipl. ins. Timo Syrjänen.

Apurahat 2005

Fil.trit Pekka Ahtiainen ja Jukka Tervonen suomalaista paikallishistorian kirjoitusta käsittelevään tutkimukseen 32 000 e;

fil.tri Outi Duvallon puheen emergenttejä rakenteita käsittelevään tutkimukseen 16 000 e;

FM Minna Haapio metaforan, sukupuolen ja kulttuuristen mallien yhteyttä käsittelevään väitöstyöhön 7 000 e;

elintarviketieteen maisteri Heini Karp ravinnon fosfaatin luustovaikutuksia käsittelevään väitöstyöhön 14 000 e;

FM Virpi Kaukio kirjallisuudentutkimusta ja ympäristöestetiikkaa yhdistävään väitöstyöhön 16 000 e;

dipl.ins. Juha Koikkalainen lääketieteellisten kuvien segmentointia ja kohdennusta käsittelevään väitöstyöhön 8 000e;

FM Hanna Koivunoro sädehoitoihin käytettävien neuronien mallinnusta käsittelevään väitöstyöhön 16 000 e;

valtiot. maisteri Klaus Lindgren Suomen suuriruhtinaanmaan säätyläisten kielenvaihtoa ruotsista suomeen käsittelevään väitöstyöhön 16 000 e;

fil.yo Heikki Nieminen nivelrikon ultraäänitutkimusta käsittelevään väitöstyöhön 7 000 e;

M.Sc. Erja Portegijs lihasvoiman ja lihasvoimaharjoittelun merkitystä vanhojen ihmisten toimintakykyyn käsittelevään väitöskirjatyöhön 10 000 e;

FM Jukka Talve masennuskokemusta käsittelevään väitöskirjatyöhön 16 000 euroa.

**MATILDA IHAMUOTILAN MUISTOSÄÄTIÖN
HALLITUS**

Timo Syrjänen puheenjohtaja
Jaakarinkatu 6 A 21
00150 Helsinki

Matti Ihamuotila varapuheenjohtaja
Soopakantie 10
02820 Espoo

Anssi Aaltonen
Puistokatu 1 B 38
40100 Jyväskylä

Heini-Maria Järvinen
Jaakontie 5
20540 Turku

Heikki Kurkela

VALTUUSKUNTA

Jaakko Ihamuotila puheenjohtaja
Armas Lindgrenin tie 16 G
00570 Helsinki

Erkki Kuivajärvi varapuheenjohtaja
Elonkorjaajantie 7 B
33470 Ylöjärvi

Leena Fabre
Rusthollinkatu 4 a 3
20800 Turku

Eeva Ilmonen
Koivikkotie 24 A
00630 Helsinki

Jukka Kahila
Terveystie 31 B 6
15870 Hollola

Lauri Lehtovuori
Sinebrychoffinkatu 17 as 16
00120 Helsinki

Heta Muurinen

Jussi Äärilä
Laajasalonkari 14 C
00840 Helsinki

**FREDRICA JA MATTI SYYRIN
SUKUSEURAN
UUSI HALLITUS**

JUKKA KAHILA puheenjohtaja
Suuntokuja 3 15870 HOLLOLA
jukka.kahila@huurre.com
Puh. 03 - 780 40 59 Gsm. 8411739

KYLLIKKI RAATIKAINEN varapuheenjohtaja
Pakaistentie 37 21290 RUSKO
Puh. 02-4322465

MATTI ÄÄRILÄ sihteeri
Maunulantie 53 20900 RUSKO
Puh. 02-2580283 Gsm. 040-7470026
matti.aarila@pp.inet.fi

RIIKKA ISOTALO rahastonhoitaja
Frantsinkatu 2 A 5 20540 TURKU
riikka.isotalo@utu.fi
Gsm. 059-5965220

SINI FABRE
Rusthollinkatu 4 A 3 20880 TURKU
sifab@utu.fi
Gsm. 041-5480373

KAIJA KURKELA
Mäkitie 9 21430 YLISKULMA
Puh. 02-4875715 Gsm. 040-8618143

SIRKKA VAINIO
Paavaistentie 7 21290 RUSKO
Puh. 02-4322130

ULLA VESANDER
Kumpulansportti 3 C 11 300520 HELSINKI
Puh. 09-799915
uvesande@welho.com

SUVUN KOTISIVUT
www.saunalahti.fi/ssseura
VELI-ANTTI MUURINEN internet-sivujen hoitaja
Luolapolku 4 21570 SAUVO
Puh. 02-4730508 Gsm. 044-3730508
vamu@samin.fi

SYYRIN SANOMIEN TOIMITTAJA
MARJA-RIITTA PERTTULA
Pökkolantie 28 21420 LIETO
Puh. 02-4879415 Gsm. 040-5478679
marja-riitta.perttula@elisanel.fi